

R O M Â N I A

P R O I E C T
referitor la exercitarea atribuțiilor specifice
funcției de președinte
al Înaltei Curți de Casație și Justiție

Funcția vacantă: președinte

Instanța: ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Candidat: judecător ILIE IULIAN DRAGOMIR

■ *Principala misiune a instanțelor judecătorești este aceea de înfăptuire a unui sistem judiciar imparțial, independent, credibil și eficient în scopul apărării și realizării drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, a celorlalte drepturi și interese legitime deduse judecății.*

În realizarea rolului justiției, reformarea sistemului judiciar constituie o prioritate de natură a-l face capabil să implementeze aquis-ul comunitar și să se adapteze cerințelor Uniunii Europene.

Realizarea oricăror obiective implică adoptarea și implementarea unor practici manageriale obiective și transparente, ceea ce presupune adoptarea unui plan de măsuri eficient și eficace menit să conducă la modernizarea instituțională și reformarea mentalităților ce stau la baza funcționării sistemului actual prin compatibilizarea acestuia cu exigențele juridice din spațiul național și european.

■ *Din această perspectivă, activitatea președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție poate fi caracterizată ca având o importantă dimensiune organizatorică, economică și administrativă - pe care o exercită direct sau prin activitatea vicepreședintelui sau a direcțiilor și compartimentelor de specialitate – și, în egală măsură, o dimensiune majoră pe linia coordonării activităților profesionale și de reprezentare în plan național și internațional.*

Ca atare, pentru o bună îndeplinire a atribuțiilor de președinte sunt esențiale, deopotrivă, cunoașterea profundă a atribuțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție și a mecanismelor interne și, respectiv, aplicarea metodelor și tehnicilor de management.

Îmbinarea adecvată între managementul axat pe îndeplinirea obiectivelor (ceea ce presupune determinarea riguroasă a obligațiilor de serviciu până la nivelurile de execuție), organizarea activității pe proiecte (pentru soluționarea unor probleme complexe), precum și managementul prin delegare poate asigura stabilirea realistă a obiectivelor instanței și adaptarea la modificările ce intervin în dinamica vieții instituției.

Structurarea adecvată a organizației și repartizarea rațională a sarcinilor facilitează motivarea și responsabilizarea angajaților, iar transferul de autoritate în decizie poate să constituie un factor stimulatoriu pentru implicarea în actul decizional, dată fiind dezvoltarea inițiativei și a dorinței de autodepășire.

Promovarea unui climat de comunicare deschis și cooperant care să permită tuturor colaboratorilor exprimarea opiniilor asupra obiectivelor operaționale și implicarea în realizarea acestora pot constitui repere benefice pentru ca activitatea judiciară a Înaltei Curți de Casație și Justiție să fie caracterizată prin acuratețe profesională, celeritate, independență și imparțialitate.

Beneficiile aplicării tehnicilor și metodelor moderne în activitatea Înaltei Curți orientate către obiective și performanțe măsurabile pot constitui nu numai soluții pentru o mai bună adaptare a sistemului nostru judiciar la provocările unei lumi în schimbare, ci și mecanisme pentru o mai bună organizare a timpului în vederea pronunțării unor hotărâri judecătorești într-un termen rezonabil și predictibil, ceea ce va contribui la întărirea încrederii publice în sistemul judiciar.

*Prezentul plan managerial este conceput prin prisma exercitării atribuțiilor funcției de **președinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție** și își propune să dezvolte strategii flexibile și facile, în cadrul unui mandat care să fructifice potențialul instituției sub aspectul valorificării eficiente a resurselor umane, a celor informaționale, materiale și financiare, de natură să asigure realizarea unui progres în activitatea specifică în deplin acord cu standardele europene și naționale în domeniu.*

CUPRINS

CAP.I - PREZENTAREA SINTETICĂ A ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	pag.05
---	---------------

ORGANIZAREA ȘI COMPETENȚELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	pag.05
---	---------------

VOLUMUL

ACTIVITĂȚII	pag.06
--------------------------	---------------

DISTRIBUIREA ALEATORIE A CAUZELOR ÎN SISTEMUL INFORMATIC ECRIS ȘI PRINCIPIUL CONTINUITĂȚII JUDECĂRII CAUZELOR	pag.07
--	---------------

ACTIVITATEA DE JUDECATĂ PE SECȚII ȘI PROBLEMATICI SPECIFICE	pag.08
--	---------------

CAP.II - ANALIZA SWOT A ACTIVITĂȚII FUNCȚIONALE ȘI A MEDIULUI ORGANIZAȚIONAL AL ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	pag.28
---	---------------

CONSIDERAȚII TEORETICE	pag.28
-------------------------------------	---------------

ANALIZA SWOT PENTRU IDENTIFICAREA POSIBILITĂȚILOR DE EFICIENTIZARE A ACTIVITĂȚII ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE.....	pag.31
---	---------------

CAP. III - ANALIZA VULNERABILITĂȚILOR DIN ACTIVITATEA INSTANȚEI ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE ȘI MĂSURI DE ELIMINARE A ACESTORA	pag.34
---	---------------

ANALIZA FACTORILOR INTERNI ȘI EXTERNI CARE VULNERABILIZEAZĂ ACTIVITATEA INSTANȚEI	pag.34
--	---------------

PREZENTAREA MĂSURILOR DE ELIMINARE A VULNERABILITĂȚILOR.....	pag.40
---	---------------

CAPITOLUL IV - OBIECTIVE PROPUSE PENTRU OPTIMIZAREA ACTIVITĂȚII MANAGERIALE	pag.43
--	---------------

MĂSURI ȘI DIRECȚII DE ACȚIUNE PROPUSE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR	pag.43
---	---------------

CONSIDERAȚII CU PRIVIRE LA PRINCIPALELE CATEGORII DE ATRIBUȚII CE INTRĂ ÎN SFERA DE COMPETENȚĂ A FUNCȚIEI	pag.55
--	---------------

SINTEZA OBIECTIVELOR PRIORITARE	pag.64
--	---------------

ANEXA nr.1 - Deciziile de recurs în interesul legii pronunțate de Secțiunile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție în anul 2008

ANEXA nr.2 - Repere privind resursele financiare, umane și materiale

ANEXA nr.3 - Activitatea Biroului de Informare și Relații Publice

CAP.I - PREZENTAREA SINTETICĂ A ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

► ORGANIZAREA ȘI COMPETENȚELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În temeiul prevederilor art. 18 din [Legea nr. 304/2004](#) privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în România funcționează o singură instanță supremă, denumită Înalta Curte de Casație și Justiție, cu personalitate juridică și cu sediul în capitala țării. Înalta Curte de Casație și Justiție este instanța supremă în ierarhia instanțelor judecătorești din România și are, în principal, competența de a judeca recursul în casație și de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești.

Conform prevederilor aceluiași act normativ, Înalta Curte de Casație și Justiție este organizată în: Secția Civilă și de Proprietate Intelectuală, Secția Penală, Secția Comercială, Secția de Contencios Administrativ și Fiscal, Completul de 9 Judecători și Secțiile Unite.

■ **Secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție** judecă recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel și ale altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege, iar Secția penală judecă și în primă instanță procesele și cererile date prin lege în competența de primă instanță a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Totodată, secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție, în raport cu competența fiecăreia, soluționează:

- cererile de strămutare, pentru motivele prevăzute în codurile de procedură;
- conflictele de competență, în cazurile prevăzute de lege;
- recursurile declarate împotriva hotărârilor nedefinitive sau a actelor judecătorești, de orice natură, care nu pot fi atacate pe nici o altă cale, iar cursul judecătii a fost întrerupt în fața curților de apel;
- orice alte cereri prevăzute de lege.

■ **Completul de 9 judecători** soluționează recursurile și cererile în cauzele judecate în primă instanță de Secția Penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție și alte cauze date în competența sa prin lege, precum și ca instanță disciplinară.

■ Înalta Curte de Casație și Justiție se constituie în **Secții Unite** pentru:

- judecarea recursurilor în interesul legii;

- soluționarea, în condițiile prevăzute de lege, a sesizărilor privind schimbarea jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- sesizarea Curții Constituționale pentru controlul constituționalității legilor înainte de promulgare.

■ **Conducerea Înaltei Curți de Casație și Justiție** se asigură de către președinte, vicepreședinte, colegiul de conducere.

■ În cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, **Adunarea Generală a Judecătorilor** se întrunește pentru:

- aprobarea raportului anual de activitate, care se dă publicității;
- aprobarea bugetului Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu avizul consultativ al Ministerului Finanțelor Publice;
- alegerea celor 2 membri pentru Consiliul Superior al Magistraturii, în condițiile legii.

■ Conform Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare, în cadrul acesteia funcționează următoarele **compartimente**: Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică, Cancelaria, Departamentul economico-financiar și administrativ, Biroul de informare și relații publice, Biroul relații internaționale, Compartimentul de audit public intern, Compartimentul de protecție a muncii.

► VOLUMUL ACTIVITĂȚII¹

În cursul anului trecut activitatea judiciară a Curții a crescut semnificativ (față de 2007), numărul de dosare nou intrate ajungând la 28.552 (în 2008), în condițiile în care, la începutul aceluiași an, se aflau pe rol alte 10.689 dosare.

Încărcătura mare de cauze per judecător a determinat ca, la 31 decembrie 2008, la nivelul Înaltei Curți să rămână pe rol 15.003 dosare.

În raport cu numărul total al cauzelor soluționate (circa 25.000), **se poate constata că și în anul 2008 numărul de cauze soluționate de fiecare judecător s-a plasat la circa 250, mult peste media la nivel european (aproximativ 80 – 100 de dosare per judecător).**

Este posibil ca Înalta Curte de Casație și Justiție să se confrunte cu dificultăți suplimentare – chiar insurmontabile –, în perspectiva adoptării și intrării în vigoare a noilor coduri, nefiind exclusă apariția unor situații de blocaj la nivelul uniceia instanțe de casație, cu consecințe de o gravitate excepțională.

¹ Referințe din bilanțul Înaltei Curți de Casație și Justiție pe anul 2008

Indicele de operativitate, pe Curte, a fost de 62% (în grafic, față de prognoza construită în programul aferent proiectului de buget pe 2008).

Acest indice diferă la nivelul secțiilor, dintre care Secția penală a avut indicele de operativitate cel mai ridicat, iar la sfârșitul anului a avut numărul cel mai mic de dosare rămase pe rol (1347).

Sunt de remarcat trei evoluții relevante:

- a) numărul extrem de mare de cauze intrate pe rolul secției civile și de proprietate intelectuală (11.883);
- b) creșterea numărului de cauze la secția de contencios administrativ și fiscal (5497), care tinde să se apropie de numărul cauzelor intrate la secția penală (6616), în condițiile în care numărul de judecători ai secției de contencios administrativ și fiscal este mai redus în comparație cu celelalte secții;
- c) creșterea numărului cererilor de strămutare a cauzelor (5666), repartizate astfel: 3301 la secția civilă, 1317 la secția penală, 512 la secția comercială și 586 la secția contencios administrativ și fiscal. Acest trend poate avea și o componentă psihosocială, indicând, în principal, lipsa de încredere a justițiabililor în instanțele competente a le soluționa cererile.

► DISTRIBUIREA ALEATORIE A CAUZELOR ÎN SISTEMUL INFORMATIC ECRIS ȘI PRINCIPIUL CONTINUITĂȚII JUDECĂRII CAUZELOR

Se realizează efectiv, încă din luna decembrie 2005, cu respectarea prevederilor art.3¹ din Hotărârea nr.2/2006 pentru modificarea și completarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și a dispozițiilor cuprinse în art.95 alin.2 și 5 din Regulamentul de organizare interioară al instanțelor judecătorești.

În executarea acestei operațiuni se ține seama de programul informatic, iar dosarele se înregistrează în ordinea sosirii lor la instanță, după care se repartizează, în aceeași ordine, de persoana desemnată anual de către președintele fiecărei secții, cu avizul Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Conform prevederilor art.97 alin.7 din Regulamentul de organizare interioară al instanțelor judecătorești, la sfârșitul fiecărei zile se listează cauzele repartizate în ziua respectivă, ținându-se o evidență separată a listelor. Situația acestora este supusă unor verificări periodice efectuate de magistratul asistent șef și de președintele secției.

Distribuirea aleatorie a dosarelor în sistem informatic își găsește suport legal în normele procedurale și regulamentare, menite să asigure respectarea riguroasă a principiului continuității completelor de judecată și a judecătorilor în soluționarea cauzelor repartizate, în principal atunci când intervin unele incidente procedurale, care vizează alcătuirea completelor de judecată.

Incidentele procedurale referitoare la toți membrii completului de judecată sau la unii dintre aceștia, cum sunt incompatibilitatea, recuzarea sau abținerea se

soluționează de către completul de judecată cu numărul imediat următor, conform art.98 alin.2 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești.

În situația în care cererile de recuzare sau de abținere a unor judecători sunt admise, în compunerea completului de judecată sunt desemnați de către președintele secției judecătorești din completul cu număr imediat următor celui care a soluționat cererea.

Cererile formulate de judecători, atunci când se ivesc incidente procedurale de natura celor menționate mai sus, precum și procesele verbale de înlocuire a acestora în completele de judecată se păstrează într-o mapă specială, de către magistratul asistent șef.

De asemenea, în temeiul dispozițiilor art.95 alin.9 din același regulament, toate modificările aduse completului de judecată ori repartizării dosarelor sunt evidențiate în programul informatic de repartizare aleatorie și în mapa ce conține programarea ședințelor de judecată.

În situația repunerii pe rol a unor cauze suspendate, în vederea continuării judecării (de ex. dosare în materie penală în care s-au invocat excepții de neconstituționalitate, dosare civile în care s-a făcut aplicarea art.47 din Legea nr.10/2000), acestea se repartizează aceluiași complet de judecată, ce a fost investit inițial, respectându-se astfel principiul continuității.

Trecerea unor dosare de la o secție la alta a Înaltei Curți de Casație și Justiție se realizează prin încheiere motivată, potrivit art.99 alin.2 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești.

► ACTIVITATEA DE JUDECATĂ PE SECȚII ȘI PROBLEMATICI SPECIFICE

■ Secția civilă și de proprietate intelectuală

În anul 2008, pe rolul Secției s-au înregistrat cu circa 1.700 cauze mai mult decât în anul 2007, în total un număr de 17.290 dosare, din care 11.833 cauze noi intrate.

▪ În ultimii ani *schema de judecători* - și așa extrem de redusă - *nu a fost niciodată completă*.

▪ Judecătorii secției au fost nevoiți să intre în ședință de trei și uneori chiar de patru ori pe lună, cu câte 70-80 de dosare zilnic, cu consecințe dramatice asupra fixării primului termen de judecată (după aproximativ 4-5 luni), a redactării în termen a hotărârilor, precum și asupra celerității soluționării cauzelor.

Acest uriaș volum de activitate s-a desfășurat în condițiile acutei insuficiențe a numărului personalului, îndeosebi în ceea ce-i privește pe judecători și magistrații asistenți.

- În anul 2006 un magistrat a fost desemnat ca judecător în cadrul Curții de Justiție de la Luxemburg iar soluția adoptată a fost aceea a detașării, fără ca locul să mai fie ocupat. În cursul anului 2008 s-au pensionat trei judecători, iar alți doi judecători au fost membri ai Birourilor Electorale Centrale pentru alegerile locale și parlamentare.
- În privința magistraților asistenți, în număr de 17 (ceea ce este vădit insuficient), unul dintre aceștia a fost detașat la Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești în cursul anului 2008. În prezent secția funcționează cu un număr de 21 grefieri, 7 tehnoredactori, 2 aprozi și 2 agenți procedurali.

Ca element specific trebuie precizat că activitatea secției a fost marcată, în a doua jumătate a anului, de efectele Ordonanței de Urgență a Guvernului nr.75/2008, care a modificat (de o manieră constatată ulterior ca fiind neconstituțională) competența materială a instanțelor în materia litigiilor bănești referitoare la drepturi salariale ale personalului din sistemul autorității judecătorești.

Ca urmare a acestui act normativ, pe rolul secției s-au înregistrat un număr de peste 3.700 de cauze, cu o problematică juridică deosebită, pentru care nu exista specializare, intens mediatizate, implicând un mare număr de părți și interese patrimoniale importante.

Înregistrarea și repartizarea cauzelor, aglomerarea excesivă a completelor, emiterea a mii de citații, necesitatea luării unor măsuri de organizare absolut necesare pentru instrumentarea cauzelor, au împietat asupra operativității generale a secției, în condițiile în care judecătorii au considerat că ordonanța de urgență este neconstituțională și au sesizat Curtea Constituțională cu această problemă.

Prin decizia nr.104 din 20 ianuarie 2009, Curtea Constituțională, a constatat ca neconstituționale prevederile art.I și II ale ordonanței menționate, ceea ce a determinat declinarea competenței și trimiterea dosarelor la Curțile de apel teritorial competente.

▪ ***Operativitatea soluționării cauzelor civile***

Încă de la început, trebuie făcută precizarea că limitele temporale de 6 luni, respectiv 1 an, au gradul lor de relativitate, în contextul în care, datorită numărului extrem de mare de cauze, dosarele primesc un prim termen de judecată peste 4-5 luni, iar o amânare la acest prim termen, posibilă cu respectarea cerințelor procedurale, face ca deja acestea să aibă o vechime de 8-9 luni pe rol, fără ca acest lucru să fie imputabil judecătorilor.

Din această perspectivă, consider că este mult mai relevantă verificarea „termenelor rezonabile” în care se soluționează cauzele, în sensul Convenției Europene a Drepturilor Omului, fără amânări nejustificate și încălcarea unor norme procedurale.

Printre cauzele obiective care au condus la amânarea soluționării dosarelor, menționăm în principal următoarele:

- de multe ori părțile recurg la folosirea abuzivă, cu rea-credință a drepturilor procesuale prevăzute de lege, consecința fiind aceea a nesoluționării cauzelor într-un termen rezonabil (cereri reperate de recuzare, solicitarea amânării pentru motive care - formal - uneori sunt dovedite, astfel încât o eventuală respingere a cererii declanșează alt val de recuzări și reclamații administrative (precum cereri de suspendare a judecății ori a executării făcute cu rea credință);*
- apărătorii părților solicită amânarea și dovedesc diferite împrejurări ce atestă imposibilitatea de prezentare;*
- deficiențele privind publicitatea imobiliară, evidențele cadastrale, arhivele diferitelor organe și instituții au influență asupra judecății în materie civilă deoarece, chiar și în recurs, este necesară administrarea probei prin înscrisuri în condițiile art.305 Cod procedură civilă, ceea ce uneori conduce la tergiversarea soluționării;*
- multe persoane juridice care au calitatea de părți în proces nu respectă dispozițiile legale privind reprezentarea în instanță.*

În acest sens, la nivelul secției sunt aproximativ 200 de dosare în care, datorită împrejurărilor menționate, soluționarea a întârziat.

În același timp, *există și cauze subiective care au condus la depășirea termenului rezonabil de soluționare.*

Astfel, cu ocazia repunerii cauzelor pe rol, se constată că procedura de citare este uneori defectuoasă, ceea ce conduce la o nouă amânare.

În alte situații, chiar cu ocazia amânării cauzei are loc o conceptare greșită pentru termenul viitor, ceea ce conduce la o nouă amânare pentru lipsă de procedură.

S-au constatat situații în care înscrisuri relevante s-au atașat la dosar după termenul de judecată din culpa unor grefieri de la compartimentele de registratură și arhivă, astfel încât cauza s-a amânat nejustificat.

În alte cazuri, dispozițiile instanței nu au fost aduse la îndeplinire în mod corespunzător, ca de exemplu în privința citării prin publicitate, în străinătate ori la ușa instanței, emiterii unor adrese în termen util, solicitării de relații de la diferite instituții.

În condițiile volumului foarte mare de activitate, numărul acestor greșeli este relativ redus, ele influențând în mică măsură soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil.

▪ Asigurarea interpretării și aplicării unitare a legii în materie civilă

Există o mare preocupare din partea tuturor judecătorilor pentru evitarea oricăror erori în soluționarea cauzelor și rezolvarea legală a problemelor de drept complexe cu care s-au confruntat.

Prin numeroase decizii pronunțate, multe dintre ele publicate în diferite culegeri și sinteze, judecătorii acestei secții au reușit într-o bună măsură să atenueze diversitatea interpretărilor existente încă la nivelul instanțelor judecătorești din țară și să cristalizeze o jurisprudență unitară, în diferite domenii ale dreptului civil și procesual civil.

Se cuvine a fi semnalate, sub acest aspect, contribuțiile științifice deosebit de valoroase ale unor judecători care au publicat monografii, sinteze de practică judiciară, studii și articole importante în diferite domenii ale dreptului civil și procesual civil și apariția ediției a II-a revăzută a culegerii de practică judiciară în materia Legii nr.10/2001.

Este cert că, în condițiile actualelor reglementări legale privind competența atribuită Înaltei Curți de Casație și Justiție, **volumul cauzelor se va menține la un nivel foarte ridicat, în continuă creștere, ceea ce nu poate să nu conducă, în unele cazuri, la depășirea termenului rezonabil al judecății².**

Pentru remedierea neajunsurilor care se constată încă în soluționarea cu celeritate a cauzelor civile și pentru unificarea rezolvării datelor problemelor de drept, **consider că sunt absolut necesare norme în viitoarele reglementări procesual civile în sensul reșezării competențelor materiale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și transformării instanței supreme într-o veritabilă Curte de Casație.**

■ **Secția penală³** a avut ca *elemente prioritare*:

- *îndeplinirea rolului de regulator al practicii judiciare* și de interpretare unitară a prevederilor legale;
- *intervenția legislativă urgentă care să redefinească, pe coordonate de eficiență, instituția recursului în interesul legii*;
- *reanalizarea schemei de personal a secției*, inclusiv printr-o eventuală redistribuire globală la nivelul instanței, în sensul creșterii semnificative a numărului de judecători, magistrați asistenți și a personalului auxiliar;
- *continuarea eforturilor vizând dotarea tehnică, informatizarea activității, creșterea nivelului de pregătire profesională* a magistraților asistenți și a grefierilor.

În cursul anului 2008 Secția Penală a funcționat:

- în medie, cu un număr de 30 judecători (din totalul de 35 judecători), urmare a desemnării unor judecători în Birourile Electorale Centrale pentru alegerile euro-

² Consacrat prin dispozițiile art.6 paragraful 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, respectiv art.21 alin.4 din Constituția României

³ Secția Penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție este organizată conform prevederilor art. 19 alin. 2 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, competența acesteia fiind reglementată conform art. 22-23 din același act normativ

parlamentare, locale și parlamentare desfășurate în lunile mai, iunie și noiembrie 2008, cât și urmare pensionării:

- în medie, cu un număr de 12 magistrați asistenți (din totalul de 19);
- în medie, cu un număr de 20 de grefieri (din totalul de 27), 2 agenți procedurali și 3 aprozi.

Având în vedere volumul mare de activitate al secției, față de numărul insuficient al personalului auxiliar de specialitate, agenții procedurali și aprozii au îndeplinit, de multe ori, pe parcursul anului 2008, activități specifice funcției de grefier.

Pentru aplicarea sistemului de distribuire aleatorie a cauzelor, la începutul anului s-au constituit 11 complete de judecată, care au fost numerotate potrivit dispozițiilor art. 95 alin. 5 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești.

S-au întocmit planificări lunare cu privire la participarea judecătorilor în ședințele de judecată (recursuri și fonduri) și a judecătorilor de serviciu, în atribuțiile cărora intră dispunerea rezoluțiilor în dosarele nou formate ori soluționarea propunerilor de arestare preventivă, a cererilor de percheziție și a completelor de judecată, precum și a celor de serviciu la domiciliu.

Numărul mediu de ședințe pe judecător în perioada ianuarie - iunie 2008 a fost de 17 - pentru cauze în recurs și de 8 - pentru cauze în fond.

În aceeași perioadă a anului, *numărul mediu de dosare pe judecător a fost de 639, din care 360 soluționate.* Numărul mediu de ședințe pe judecător în perioada *iulie - decembrie 2008 a fost de 13 - pentru cauze în recurs și de 6 - pentru cauze în fond.* În aceeași perioadă a anului, numărul mediu de dosare pe judecător a fost de 490, din care 283 soluționate.

Numărul mediu de ședințe la care a participat lunar fiecare judecător din cadrul secției a fost de 3 ședințe de recursuri și 1-2 ședințe de fond.

Magistrații asistenți au participat lunar la 2 ședințe de recursuri și 1-2 ședințe de fond.

Grefierii au pregătit și au participat lunar, în medie, la 5-6 ședințe de judecată (recurs și fond).

Întrucât în luna octombrie 2008, pe rolul Secției penale s-a înregistrat dosarul nr.24632/3/2006, privind pe inculpații Vlas Ioana Maria ș.a, (dosar FNI), pentru întocmirea conceptelor de citare și a citațiilor în număr de peste 120.000, întreg personalul auxiliar al Secției penale a participat, inclusiv în zilele de sărbători legale (sâmbăta și duminica) pentru gruparea lor pe județe, facilitându-se astfel citarea corectă și în timp util a părților din dosar.

În anul 2008, dintr-un total de 7.814 cauze aflate pe rol, din care un număr. de 6.616 dosare noi intrate au fost soluționate 6.467 cauze:

- 549 au avut ca obiect recursuri la infracțiuni contra vieții;
- 3.062 au avut ca obiect recursuri vizând alte categorii de infracțiuni;

- 358 contestații, 260 revizui, 1.254 cereri de strămutare, 161 conflicte de competență și 823 fonduri.

Indicele de operativitate a fost pe întregul an de 97,74% față de cauzele nou intrate și de 82,76% față de cauzele aflate pe rol.

În perioada *ianuarie - iunie 2008* pe rolul Secției penale s-au aflat 4.638 cauze (din care cauze nou intrate 3.440), fiind soluționate 3.634 cauze, (din care 2.024 cauze în recurs, 457 cauze în fond, 202 contestații, 164 revizui, 700 cereri de strămutare și 87 conflicte de competență).

Indicele de operativitate în perioada ianuarie – iunie 2008 a fost de 105,63% față de cauzele nou intrate și de 78,35% față de cauzele aflate pe rol.

În perioada *iulie – decembrie 2008* pe rolul Secției penale s-au aflat 4.180 cauze (din care cauze nou intrate 3.176), fiind soluționate 2.833 cauze, (din care 1.587 cauze în recurs, 366 cauze în fond, 156 contestații, 96 revizui, 554 strămutări și 74 conflicte de competență).

Indicele de operativitate în perioada iulie – decembrie 2008 a fost de 89,20% față de cauzele nou intrate și de 67,77% față de cauzele aflate pe rol.

Cu titlu de specificitate în situația repunerii pe rol a unor cauze penale, în vederea continuării judecării (de ex: dosare în care s-au invocat excepții de neconstituționalitate, primite de la Curtea Constituțională după soluținarea excepțiilor; dosare în care s-a pronunțat Completul de 9 Judecători și trimise spre rejudecare secției penale; cauze restituite la parchet în vederea refacerii urmăririi penale și retrimise ulterior instanței), dosarele au fost repartizate completului de judecată ce a fost investit inițial.

▪ **Operativitatea soluționării cauzelor penale**

Datele statistice ale secției la sfârșitul anului 2008 au evidențiat existența pe rol a unui număr de 8 cauze - fond, mai vechi de un an și 7 cauze - recurs mai vechi de 6 luni. Din studiul acestor dosare s-a constatat că, în cea mai mare parte, motivele amânării cauzelor au fost de natură obiectivă și într-o mică măsură acestea au avut la bază și cauze subiective.

Printre *cauzele obiective* ce au determinat amânarea soluționării dosarelor enumerăm:

- *suspendarea judecării cauzelor*, până la soluținarea de către Curtea Constituțională a excepțiilor de neconstituționalitate invocate de părți;
- *părțile recurg la folosirea abuzivă a drepturilor procedurale prevăzute în Codul de procedură penală*, consecința fiind aceea a nesoluționării cauzelor într-un termen rezonabil (ex: recurg la formularea unor cereri de recuzare, din modul în care sunt redactate cererile rezultând, cu claritate, reaua credință a părții);
- *apărătorii aleși solicită termene pentru imposibilitatea de a se prezenta* (de ex: motive medicale, participări la conferințe internaționale și simpozioane, s.a.);

- *administrarea cu mare greutate a probelor admise datorită lipsei de solitudine a unor persoane juridice*, de la care s-au solicitat relații sau a unor experți desemnați în cauză, îndeplinirea procedurilor cu străinătatea.

Cauzele subiective care au condus la întâzieri în soluționarea dosarelor *se concretizează în omisiunea de citare a unor părți ori citarea greșită a acestora*.

Numărul cauzelor mai vechi de 1 an (fonduri) și mai vechi de 6 luni (recursuri) este mic, raportat la numărul mare de cauze penale aflate pe rolul secției, greșelile constatate influențând în mică măsură soluționarea cu celeritate a dosarelor, marea majoritate a acestora fiind soluționate într-un termen rezonabil.

De exemplu, 4.081 cauze au fost soluționate de Secția Penală în cursul anului 2008 într-un interval de până la 2 luni și 1.555 cauze într-un interval de până la 4 luni din totalul de 6.467 cauze.

▪ ***Asigurarea interpretării și aplicării unitare a legii în materie penală***

Separat de activitatea de judecată desfășurată, o prioritate a Secției Penale a constituit-o asigurarea interpretării și aplicării unitare a legilor penale și de procedură penală pe întreg teritoriul țării, de către instanțele judecătorești.

Lunar, în realizarea acestei activități, s-au desfășurat ședințe de secție, la care au participat judecătorii și magistrații asistenți, fiind supuse analizei deciziile pronunțate, conținând probleme de drept care au primit rezolvări neunitare la instanțele judecătorești din țară.

Totodată, înaintea ședințelor de secție a fost pus, din timp, la dispoziția fiecărui judecător și magistrat asistent setul de decizii ce urma a fi discutat.

Soluțiile de unificare a practicii judiciare au fost adoptate cu votul majorității judecătorilor secției și au fost comunicate, de îndată, curților de apel, prin intermediul judecătorilor desemnați, conform repartizării anuale întocmite de președintele secției.

Soluțiile de principiu și deciziile relevante pe anul 2007 și pe primul semestru al anului 2008 au fost evidențiate în:

- Jurisprudența Secției penale pe anul 2007 – volumul I – lucrare publicată de către Editura „Hamangiu”, în luna aprilie 2008;

- Jurisprudența Secției penale pe anul 2007 – volumul I și volumul II pe anul 2008 – lucrare publicată de către Editura „Hamangiu”, în luna decembrie 2008.

Ambele lucrări au fost distribuite tuturor judecătorilor și magistraților asistenți ai secției, bibliotecii Înaltei Curți, conducerii celorlalte secții, precum și tuturor curților de apel și tribunalelor din țară.

Totodată judecătorii din cadrul Secției Penale au efectuat, de cel puțin două ori pe an, deplasări la sediul curților de apel ce le-au fost arondate conform planificării anuale, în vederea identificării eventualelor probleme de practică

neunitară (cu mențiunea că, pentru fiecare din curțile de apel din țară au fost repartizați câte 2-3 judecători din cadrul secției, pentru a se asigura deplasarea periodică a acestora).

Procedul instituit a fost acela de a se urmări ca înainte de perioada în care urmează să aibă loc deplasarea judecătorului arondat la curtea de apel, această instanță să înainteze problemele de practică neunitară ivite, pentru a fi cunoscute în prealabil de judecător.

Ulterior, problemele de practică neunitară ivite au fost puse în discuția Secției, în cadrul ședințelor lunare, modul de rezolvare a acestora fiind transmis curților de apel.

De asemenea, este de menționat faptul că, la întâlnirile judecătorilor Secției Penale cu judecătorii curților de apel arondate, au fost prezentate deciziile pronunțate în recursurile în interesul legii de Secțiile Unite ale Înaltei Curți, precum și deciziile secțiilor penale ale curților de apel, care au fost casate pe motive de nelegalitate.

Totodată, președintele Secției Penale a participat la toate întâlnirile trimestriale ale Grupului de lucru G 2 (vizând unificarea practicii judiciare) din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, unde au fost dezbătute problemele de practică neunitară, cu prezentarea punctelor de vedere ale judecătorilor Secției Penale, făcându-se propuneri concrete pentru promovarea unor recursuri în interesul legii.

■ **Secția comercială** a avut ca *elemente prioritare*:

- *remediarea neajunsurilor care persistă în privința soluționării cu celeritate a cauzelor* și creșterea nivelului calitativ al hotărârilor pronunțate;
- *intervenția legislativă adecvată*, în sensul unei redistribuiri a competenței Înaltei Curți de Casație și Justiție și transformării acesteia într-o veritabilă curte de casație;
- *reanalizarea schemei de personal al secției* și creșterea numărului de judecători, magistrați asistenți, grefieri de ședință, arhivari, grefieri dactilografi și agenți procedurali.

În anul 2008, secția comercială a Înaltei Curți de Casație și Justiție a funcționat cu un număr de 24 judecători până la data de 1 aprilie 2008, când un judecător a fost detașat pe o perioadă de trei ani la Institutul Național al Magistraturii, 15 magistrați asistenți și personal auxiliar de specialitate (28 grefieri, doi aprozi, un agent procedural).

S-a reușit astfel intrarea echilibrată a judecătorilor și magistraților asistenți în ședințele de judecată, precum și respectarea cu strictețe a principiului continuității, prevăzut expres de art.52 alin.(1) și art.139 alin1 lit.b din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, precum și art.97 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea CSM nr.387/2005.

■ **Volumul de activitate**

În anul 2008, la secția comercială au fost înregistrate 3.769 dosare, fiind soluționate 3.797 dosare, operativitatea fiind de 100,8%.

S-au desfășurat la nivelul secției comerciale 130 de ședințe de judecată, în cadrul cărora au fost rulate 7.209 dosare, din care soluționate 3.797, operativitatea fiind de 52,7%. Operativitatea medie pe judecător a fost de 50,21%.

În anul de referință, un judecător al secției comerciale a intrat în medie în 17 ședințe de judecată, cu un număr mediu de 900 dosare, a soluționat în medie 474 dosare, a redactat în medie 94 decizii.

Indicele de operativitate a fost corespunzător față de numărul de judecători și volumul de activitate, precum și termenului în interiorul căruia au fost soluționate cauzele.

Regulile generale de aplicare a programului de repartizare aleatorie a cauzelor (ECRIS) și normele din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești au fost riguros aplicate, iar în situațiile în care s-a constatat că există modalități de interpretare și aplicare neunitară a unor dispoziții a fost informat Consiliul Superior al Magistraturii pentru a lua măsuri de unificare a aplicării prevederilor respective.

▪ *Perfecționarea activității profesionale*

Judecătorii și magistrații asistenți ai secției au participat la seminarii organizate în domeniul de competență atât în cadrul unui program de asistență implementat prin proiectul PHARE – Asistentă pentru Înalta Curte de Casație și Justiție cât și prin participarea la diverse stagii de pregătire în țară sau în străinătate.

Acest set de activități a contribuit la realizarea cerinței de asigurare a unui program complex de formare profesională continuă.

Ca element specific al analizei calitative și cantitative a activității secției comerciale nu poate fi trecută cu vederea activitatea secției comerciale în ceea ce privește stabilirea, calcularea și verificarea încasării de către bugetul de stat a taxelor judiciare de timbru și timbru judiciar, care în anul 2008 au atins valoarea de 1.939.239 lei.

■ **Secția contencios administrativ și fiscal** a funcționat în anul 2008 cu un număr de:

- 24 de judecători, până în luna septembrie când, prin numirea unui judecător, a fost completată schema de 25 de judecători;
- 15 magistrați-asistenți până în luna septembrie și 17 magistrați-asistenți din luna septembrie, în condițiile în care numărul total de posturi a fost de 17 magistrați-asistenți;

- 26 de grefieri pentru o perioadă de 6 luni și 24 de grefieri pe o perioadă de 6 luni, din cauza incapacității temporare de muncă a 2 grefieri.

▪ ***Volumul de activitate***

Anul 2008 a debutat cu un stoc de 1.674 dosare. În această perioadă au fost înregistrate pe rolul secției un număr de 5.497 dosare, volumul total de activitate ridicându-se la un total de 7.171 dosare. Numărul dosarelor soluționate s-a menținut aproximativ la același nivel cu cel din 2007, soluționându-se un număr de 4.833 dosare.

Se constată că recursurile dețin o pondere de 78,64% din totalul dosarelor soluționate. Din acestea, un număr de 1.106 dosare de recurs au fost admise, iar un număr de 2.306 dosare au fost respinse acestea reprezentând o pondere de 22,88% respectiv 47,71%.

Din cele 534 dosare de strămutare, în 350 de dosare au fost respinse cererile depuse, admițându-se strămutarea în 184 de cereri.

Contestațiile au fost soluționate în quantum de 146 dosare respinse și 9 dosare admise din totalul de 155 dosare.

Cererile de revizuire care s-au concretizat în 104 dosare soluționate au cuprins un număr de 90 dosare respinse și 5 dosare admise.

Cele două recuzări aflate pe rolul instanței au fost respinse.

Este de remarcat faptul că indicele de celeritate a soluționării cauzelor cu termen de soluționare mai mic de 6 luni din totalul dosarelor soluționate a fost 88,1% pe parcursul anului 2008, față de 83,61% în anul 2007, realizându-se o creștere semnificativă de 4,49%.

Activitatea de judecată s-a desfășurat în anul 2008 cu un număr de 8 complete de judecată care, în decursul anului, au rulat un număr de 7.350 dosare pe parcursul desfășurării unui număr de 153 ședințe de judecată.

În ședințele de judecată s-au rulat, în medie pe ședință, un număr de 48 de cauze din care s-au soluționat, în medie un număr de 32 cauze.

Nu puține au fost cazurile când numărul de dosare rulate pe judecător a depășit media de 919 dosare ajungând până la 1.177 dosare, aceasta datorită faptului că un număr de 4 judecători au participat la cele două Birouri Electorale Centrale organizate cu ocazia alegerilor locale și alegerilor parlamentare desfășurate care au avut loc în anul 2008.

Judecătorii au avut un număr de intrări în ședințe aproximativ egal de câte 2 ședințe pe lună, de regulă, excepția fiind reprezentată de situația participărilor la 3 ședințe de judecată datorat desemnării la Birourile Electorale Centrale.

Magistrații-asistenți au intrat în ședințe, raportat la numărul lor (17) și la numărul completelor de judecată (8), de regulă, o dată pe lună și, periodic, de 2 ori pe lună.

În raport cu modalitatea de repartizare a dosarelor nou-intrate, prin care s-a urmărit o repartizare echilibrată pentru fiecare ședință de judecată, respectiv de 30-35 de dosare nou intrate, media dosarelor pe ședință a fost de 45-50 dosare/ședință în sem. I, respectiv 55-65 dosare/ședință în sem. II.

Este de remarcat faptul, că efortul depus de colectivul de judecători și magistrați-asistenți ai Secției în ceea ce privește soluționarea cu celeritate a cauzelor se relevă în indicele de operativitate de 65,75%.

Rezultă astfel că ponderea dosarelor de recurs soluționate în anul 2008, în număr de 3.801 cauze, din totalul de 4.833 dosare soluționate, reprezintă 78,64%, cu 1,58% mai mult decât în anul precedent.

Din cererile de strămutare în număr total de 534 au fost soluționate astfel un număr de 531 dosare, reprezentând 99,4%, care s-au soluționat într-un interval cuprins între 0-6 luni.

Dintre contestațiile soluționate în număr de 155 dosare, un număr de 128 dosare, reprezentând 82,6%, s-au soluționat în același interval de 0-6 luni.

Din cele 104 cereri de revizuire soluționate în cursul anului 2008, un număr de 71 cauze, reprezentând 68,3%, s-au soluționat în același interval de timp mai sus menționat.

Dosarele reprezentând conflictele de competență în număr de 237, precum și cele 2 recuzări s-au soluționat în proporție de 100% în acest interval.

Ca element de specificitate prioritatea în soluționarea litigiilor este reprezentată de respectarea dispozițiilor art.17 alin.(1) din Legea nr.554/2004, care dispun expres în sensul că „cererile adresate instanței se judecă de urgență și cu precădere”.

▪ *Efectele modificărilor legislative survenite în 2008*

Una dintre caracteristicile materiei în care Secția de contencios administrativ și fiscal soluționează litigiile date în competența sa ca Jurisdicție Supremă o reprezintă faptul că, în acest domeniu, competența materială a instanței este prevăzută nu numai de Legea contenciosului administrativ, ci și de alte acte normative (legi, ordonanțe de urgență, ordonanțe) emise în diverse domenii de activitate în privința cărora actele administrative sunt supuse controlului de legalitate în condițiile Legii nr.554/2004, cu modificările și completările ulterioare.

Se remarcă multitudinea și specializarea actelor normative care prevăd competența instanțelor de contencios administrativ și fiscal, în general, și a Secției de specialitate a Înaltei Curți de Casație și Justiție, ca instanță de recurs sau ca primă și ultimă instanță în cazul anumitor litigii⁴.

⁴ Cele privind cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor ori când se contestă hotărâri ale Plenului Consiliului Superior al Magistraturii

Competența Secției este circumstanțiată de dinamica legislativă, caracterizată de modificarea și completarea cadrului legal prin intervenții succesive și, uneori, la intervale foarte scurte de timp.

Cea mai elocventă dovadă o reprezintă modificările și completările „în cascadă” aduse unor acte normative în materie fiscală ori procedural fiscală (spre exemplu, în anul 2008, Codul fiscal a fost modificat și completat prin 6 acte normative).

Este semnificativ faptul că activitatea secției are în vedere competențe stabilite de peste 130 de acte normative (legi, ordonanțe de urgență, ordonanțe).

▪ ***Durata de soluționare a cauzelor***

Repartizarea dosarelor înregistrate pe rolul Secției se realizează cu respectarea principiului distribuirii aleatorii a dosarelor, prevăzut expres de art.11 din Legea nr.304/2004, republicată, în sistem computerizat automat, prin programul ECRIS.

Primul termen de judecată, în sistem aleatoriu, prin programul ECRIS, este alocat în funcție de gradul de complexitate al cauzei (recurs, revizuire, contestație în anulare, excepție de nelegalitate, excepție de neconstituționalitate, strămutări, alte cereri) la un interval de 1 săptămână, 1 lună, 2 luni sau 3 luni, după caz.

În cazul Secției atât primul termen de judecată stabilit aleatoriu în sistem computerizat automat, cât și termenele ulterioare fixate de instanță în cursul judecății sunt dispuse cu respectarea principiului soluționării cu celeritate a cauzelor, ce rezultă din dispozițiile exprese deja suscitade ale art.17 din Legea nr.554/2004.

▪ ***Situația completelor specializate***

La nivelul Secției, nu se poate vorbi, cel puțin la nivelul anului 2008, despre o specializare a completelor de judecată, deși o astfel de măsură este absolut necesară, dată fiind, pe de o parte, complexitatea și diversitatea litigiilor aflate pe rolul Secției iar, pe de altă parte, diferențele de esență între materiile în care Secția realizează controlul de legalitate în condițiile Legii nr.554/2004⁵.

Având în vedere numărul redus de judecători și de magistrați-asistenți și sistemul repartizării aleatorii, o asemenea specializare pe complete nu s-a putut realiza cel puțin în anul 2008.

Pentru viitor, însă, această problemă constituie o prioritate pentru o bună administrare a justiției, în considerarea rolului ce revine unei reale jurisdicții administrative.

▪ ***Perfecționarea activității profesionale***

În cursul anului 2008, judecătorii și magistrații-asistenți ai Secției de contencios administrativ și fiscal au participat la cursurile de formare continuă organizate de INM.

⁵ Spre exemplu: administrativ, fiscal, vamal, concurență, regimul străinilor, audiovizual, funcție publică

De asemenea, în anul 2008, la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție a fost derulat Programul PHARE RO 2005/017-553.01.04.01 – „Asistență pentru Înalta Curte de Casație și Justiție”, în cadrul căruia:

- au fost organizate seminarii în București la care au participat toți judecătorii și magistrații-asistenți ai Secției;
- o vizită de lucru la instanțe din Austria și Slovenia, la care au participat doi judecători ai Secției în cadrul unui grup de 10 magistrați ai Înaltei Curți;
- un stagiul de pregătire la Curtea de Justiție a Comunităților Europene, la care au participat doi judecători și un magistrat-asistent de la Secția de contencios administrativ și fiscal, în cadrul unui grup format din 10 magistrați ai Înaltei Curții;
- seminarii la cele 15 curți de apel din țară, la care judecători și magistrați-asistenți ai Înaltei Curți – cu precădere cei care au beneficiat de vizita de lucru din Austria și Slovenia și de stagiul de pregătire de la Luxemburg – au diseminat împreună cu judecători din raza teritorială a fiecărei curți de apel atât aspecte legate de dreptul comunitar, cât și aspecte de ordin jurisprudențial dobândite în cadrul evenimentelor la care au participat în străinătate.

Concomitent, în vederea aprofundării aspectelor de ordin practic și teoretic specifice dreptului concurenței, și în anul 2008, judecători și magistrați-asistenți au participat la mese rotunde organizate de Consiliul Concurenței, dedicate preponderent analizelor și discuțiilor pe tema jurisprudenței relevante a Curții de Justiție a Comunităților Europene în domeniul concurenței.

▪ ***Măsuri pentru unificarea practicii judiciare***

O prioritate a Secției de contencios administrativ și fiscal a constituit-o intensificarea demersurilor având drept scop asigurarea unei practici unitare la nivelul instanțelor de contencios administrativ și fiscal, în limita competenței ce îi revine ca instanță de recurs.

În cadrul ședințelor de plen ale judecătorilor Secției, au fost selectate și supuse analizei deciziile conținând soluții contradictorii.

Anterior fiecărei ședințe, au fost întocmite și puse la dispoziția fiecărui judecător mape de lucru conținând soluțiile contradictorii supuse analizei, precum și legislația internă și, acolo unde a fost cazul, legislația și jurisprudența comunitară.

În virtutea principiului disciplinei jurisdicționale, soluțiile de principiu și de unificare a practicii judiciare au fost adoptate cu votul majorității judecătorilor Secției și au fost comunicate de îndată, secțiilor de profil ale curților de apel, realizându-se astfel aducerea la cunoștința celor direct interesați, cărora le incumbă în mod imediat obligația respectării.

În spiritul principiului disciplinei judiciare, este important a face **trimitere la cele statuate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cauza Bejan împotriva României** – că, deși „*divergențele de jurisprudență constituie, prin natura lor, consecința inerentă a oricărui sistem judiciar care se bazează pe un ansamblu de instanțe de fond având autoritate asupra competenței lor teritoriale, acestea nu*

trebuie să conducă la crearea unei diferențe de tratament între persoane care se găsesc într-o situație identică prin ea însăși, întrucât această practică este în sine contrară principiului securității juridice, care constituie unul din elementele fundamentale ale statului de drept și contribuie la reducerea încrederii publice în sistemul judiciar” .

În anul 2008, Secția de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție a adoptat 23 de soluții de principiu și de unificare a practicii judiciare.

Toate aceste soluții au fost aduse la cunoștința Secțiilor de profil ale celor 15 curți de apel din țară sub două forme:

- comunicarea soluțiilor de principiu prin fax, ulterior adoptării acestora în plenul judecătorilor Secției;
- publicarea soluțiilor de principiu și a deciziilor relevante în culegerilor semestriale de jurisprudență, ce a început în anul 2005.

În contextul aceluiași demersuri, judecătorii au efectuat deplasări la sediul curților de apel din țară în vederea identificării domeniilor în care au fost pronunțate soluții contradictorii și au prezentat practica Secției în domeniile respective în vederea interpretării și aplicării unitare a legii la nivel teritorial.

Încă de la sfârșitul anului 2005, Secția a demarat publicarea culegerilor semestriale de jurisprudență dedicate exclusiv domeniului său de competență, acțiune care a continuat pe parcursul anilor 2006 și 2007. În anul 2008 au fost elaborate și publicate următoarele lucrări de jurisprudență:

- Legea contenciosului administrativ, nr.554/2004, adnotată;
- Jurisprudența Secției de contencios administrativ și fiscal pe anul 2007 – Sem. II;
- Jurisprudența Secției de contencios administrativ și fiscal pe anul 2008 – Sem. I.

Totodată, la nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal au fost constituite⁶ colective de magistrați (judecători și magistrați-asistenți) în vederea realizării unor culegeri de jurisprudență a Secției, în scopul unificării practicii judecătorești la nivel teritorial în materie financiar-fiscală și în domeniul funcției publice.

În același context, în luna noiembrie 2008, a fost organizată întâlnirea anuală a judecătorilor Secției cu judecători din cadrul secțiilor de contencios administrativ și fiscal al curților de apel din țară cu tema „Realizarea scopului final al actului de justiție: Interpretarea și aplicarea unitară a legii”.

Totodată, pe parcursul anului 2008, Secția a fost reprezentată la întâlnirile organizate de Consiliul Superior al Magistraturii pe tema unificării practicii judiciare de președintele secției, care a prezentat materiale scrise referitoare la problemele supuse dezbaterii.

⁶ Potrivit art.33 alin.(4) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat

▪ ***Aplicarea dispozițiilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, astfel cum sunt interpretate în Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului***

În raport cu specificul materiei date în competența Secției în mod frecvent la soluționarea cauzelor și, cu regularitate, în considerentele deciziilor pronunțate sunt avute în vedere, respectiv sunt invocate atât dispozițiile Convenției europene a drepturilor omului, cât și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (blocul de convenționalitate).

Astfel, în practica Secției se regăsesc, cu precădere:

- argumente întemeiate pe dispozițiile art.6 – dreptul la un proces echitabil, art.8 – dreptul la respectarea vieții private și de familie, art.14 – interzicerea discriminării din Convenția europeană a drepturilor omului, precum și pe principiul securității juridice ori pe imperativul asigurării unei jurisprudențe unitare, în considerarea rolului fundamental ce revine unei Jurisdicții Supreme, și anume acela de a regla divergențele de jurisprudență;
- aplicarea directă a dreptului comunitar în activitatea judecătorilor instanței;
- aspecte privind cooperarea judiciară internațională.

În activitatea de judecată la nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal, se regăsesc soluții întemeiate ori argumentate fie prin invocarea ori aplicarea în mod direct a unor dispoziții ale dreptului comunitar (referitoare la procedura întrebării preliminare adresate Curții de Justiție a Comunităților Europene), fie prin luarea în considerare a jurisprudenței instanței europene de la Luxemburg.

■ **Completul de 9 judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție⁷**

Constituită în complet de 9 judecători, instanța supremă în cursul anului 2008 a soluționat 737 dosare dintr-un total de 976 de cauze pe rol, cu 41 dosare mai puține decât anul precedent, când au fost soluționate 778 dosare din totalul de 970 dosare aflate pe rol.

În privința indicelui de operativitate raportat la numărul de dosare rulate în cursul anului 2008 și numărul dosarelor soluționate este de 75,51%.

În raport de datele înregistrate și prezentate, rezultă că volumul de activitate al Completului de 9 judecători este foarte ridicat și în continuă creștere, ceea ce a determinat eforturi considerabile din partea tuturor judecătorilor, magistraților asistenți și a celorlalte categorii de personal.

Statistic, situația se prezintă astfel la Completul de 9 judecători:

- pe rol la începutul anului: 192 dosare;

⁷ Este organizat conform prevederilor art. 19 alin. 2 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, competența acestuia fiind reglementată conform art. 24 din aceeași lege

- intrări în cursul anului: 784 dosare;
- total pe rol 976 dosare, din care s-au soluționat 737 dosare, indice de operativitate: 75,51% .

■ Secțiile Unite

Premiza necesară o constituie dispozițiile art. 126 alin. 3 din Constituția României potrivit căroră: "Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești potrivit competenței sale". Recursul în interesul legii, reglementat de dispozițiile art. 329 din Codul de procedură civilă și ale art. 414² din Codul de procedură penală, este modalitatea de unificare a jurisprudenței.

În consecința dispozițiilor menționate, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului Justiției, precum și colegiile de conducere ale curților de apel, au dreptul, pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii pe întreg teritoriul României, să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite, să se pronunțe asupra chestiunilor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.

În cursul anului 2008, Înalta Curte de Casație și Justiție constituită în Secții Unite a soluționat un număr de 46 de recursuri în interesul legii, (toate fiind admise).

Notă

Deciziile de Recurs în interesul legii adoptate în anul 2008 sunt prezentate în Anexa nr. 1.

Prin deciziile adoptate în interesul legii, Secțiile Unite au rezolvat probleme de drept în domeniul dreptului penal, a celui civil, comercial și în materia contenciosului administrativ și fiscal, reușind să imprime coordonate cu caracter îndrumător în chestiuni de principiu soluționate neunitar de către instanțele judecătorești.

■ Departamentul economico-financiar și administrativ

▪ La elaborarea proiectului de buget pe anul 2008, Înalta Curte de Casație și Justiție a avut în vedere asigurarea resurselor financiare și umane necesare pentru îndeplinirea în bune condiții, atât a atribuțiilor ce-i revin în realizarea actului de justiție, ca instanță de vârf în ierarhia puterii judecătorești, cât și a obiectivelor ce decurg din realizarea procesului de reformă a sistemului judiciar.

Notă

Detalii cu privire la resursele financiare, umane și materiale sunt prezentate în Anexa nr. 2.

■ **Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică**

▪ ***Accesul la jurisprudența instanței supreme***

În cursul anului 2008, Înalta Curte de Casație și Justiție a continuat realizarea obiectivului de a asigura accesul la jurisprudența instanței supreme, în scopul unificării acesteia, atât prin publicarea jurisprudenței în Buletinul Casației, revista oficială a Înaltei Curți de Casație și Justiție și în Buletinul jurisprudenței, culegerea anuală de hotărâri a instanței supreme, cât și prin publicarea hotărârilor Înaltei Curți de Casație și Justiție pe pagina de Internet a acesteia.

Astfel, Înalta Curte de Casație și Justiție a asigurat publicarea:

- Buletinului Casației nr. 1-4/2008, pentru trimestrele I-IV ale anului 2008;
- Buletinului Jurisprudenței pe anul 2007, publicație care include, în rezumat, deciziile relevante pronunțate de instanța supremă în cursul anului 2007;
- hotărârilor relevante pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în diferite domenii ale dreptului, în rezumat și a textului integral al hotărârilor pronunțate de instanța supremă (pe pagina web).

La sfârșitul anului 2008, pe pagina de Internet a Înaltei Curți de Casație și Justiție erau publicate: 151 decizii pronunțate în recurs în interesul legii; 2.611 hotărâri în rezumat; 41.749 hotărâri cu textul integral.

În cursul anului 2008, instanța supremă a asigurat, totodată, publicarea Culegerii Recursuri în interesul legii 2007, cuprinzând toate deciziile de admitere a recursurilor în interesul legii pronunțate de Secțiunile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție în anul 2007, Jurisprudența Secției civile și de proprietate intelectuală pe anul 2007, Jurisprudența Secției penale volumul I/2007 și Jurisprudența Secției penale volumul II/2007, volumul I/2008.

Disponibilitatea surselor de documentare legislativă și doctrinară a fost asigurată la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, în cursul anului 2008, prin:

- accesul zilnic, în timp real, al judecătorilor, magistraților-asistenți și celorlalte categorii de personal la forma electronică a Monitorului Oficial, prin achiziționarea Monitorului Oficial al României, Partea I și Partea I numerele bis, în format electronic, pentru un echipament tip server și 130 de utilizatori în rețea;
- accesul prin rețeaua proprie la programul TINLIB de gestionare a fondului documentar al bibliotecii;
- accesul la Internet;
- achiziționarea de noi publicații române și străine.

Unitatea de implementare a programelor PHARE a asigurat derularea Proiectului PHARE RO 2005/017-553.01.04.01 – „Asistență pentru Înalta Curte de Casație și Justiție”, instanța supremă având atât calitatea de Autoritate de Implementare, cât și calitatea de Beneficiar al Proiectului.

În cadrul Proiectului, au avut loc următoarele activități:

- organizarea, în București, a 10 seminarii în domeniul dreptului comunitar, pentru judecătorii și magistrații-asistenți din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție (mai – iunie 2008);
- organizarea, pe parcursul unei săptămâni (14 – 18 aprilie 2008), a unei vizite de studiu la instanțele din Austria și Slovenia, la care au participat 10 reprezentanți din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție și organizarea de stagii la instituțiile europene și instanțele supreme europene, pe parcursul a 2 săptămâni (23 iunie – 4 iulie 2008), pentru 10 reprezentanți din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- organizarea a 15 dezbateri regionale în domeniul dreptului comunitar, la nivelul curților de apel, cu participarea experților străini specializați în domeniul dreptului comunitar, a judecătorilor și magistraților-asistenți din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și a judecătorilor din cadrul Curților de Apel și al instanțelor aflate în circumscripția acestora (septembrie – octombrie 2008);
- organizarea a 3 seminarii pentru personalul Biroului de informare și relații publice (septembrie – octombrie 2008);
- dotarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu 2 info-chioșcuri;
- dotarea Bibliotecii Înaltei Curți de Casație și Justiție cu fond de carte juridică.

Procesul de informatizare al Înaltei Curți de Casație și Justiție a continuat în cursul anului 2008, în principal, prin perfecționarea sistemului ECRIS de gestionare a dosarelor, instanța supremă contribuind la testarea Sistemului de Arhivare Electronică și prin continuarea participării la elaborarea documentației și evaluarea ofertelor în cadrul programului „Reforma sistemului judiciar privind sistemul integrat de management în sistemul judiciar” (proiect finanțat de Banca Mondială pentru întreg sistemul judiciar).

■ **Biroul de Informare și Relații Publice** este compartimentul care asigură legăturile instanței supreme cu publicul și cu mijloacele de comunicare în masă, în vederea transparenței activității judiciare.

Notă

Detalii cu privire la activitatea Biroului și Punctul de Informare – Documentare (din cadrul aceluiași Birou) sunt prezentate în Anexa nr.3.

■ **Biroul de Relații Internaționale**

Potrivit competenței sale, reglementate de art.86-88 din Regulamentul Înaltei Curți de Casație și Justiție, Biroul de Relații Internaționale, în anul 2008, a desfășurat următoarele activități:

▪ *Redactarea de rapoarte-chestionar naționale solicitate Înaltei Curți de către organisme internaționale*

În anul 2008, au fost redactate 3 rapoarte naționale de către Biroul de Relații Internaționale (BRI), după cum urmează:

1. Raportul național cu tema: „La motivation des décisions des cours suprêmes” (Motivarea deciziilor curților supreme), întocmit pentru Colocviul Asociației Réseau des Présidents des Cours suprêmes judiciaires de l’Union européenne, colocviu ce a avut loc la Ljubljana, Slovenia, la data de 30 iunie 2008. Raportul este publicat pe site-ul instituției, www.rpcsje.org, 7p., alături de raportul general de sinteză.
2. Raportul național cu tema „Organizarea și funcționarea curților supreme din UE” (6 p.), întocmit pentru Ministerul Justiției din România și Procuratura Generală a Republicii Italiene de pe lângă Curtea Supremă de Casație, în vederea redactării de către Italia a raportului de sinteză;
3. Raportul național cu tema „The Supreme Courts of the new Member States of the European Union in the past and nowadays” (Curțile Supreme ale noilor state membre ale Uniunii Europene, în trecut și în zilele noastre), întocmit pentru Conferința internațională a Curții Supreme din Cehia, ce s-a desfășurat la Brno, la data de 8 octombrie 2008, raportul de sinteză fiind redactat de Cehia.

▪ *Asigurarea obligației internaționale de furnizare a jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție în cadrul Programului internațional de jurisprudență JURICAF*

Programul JURICAF este un program internațional dezvoltat de Asociația Înalțelor Jurisdicții Francofone (AHJUCAF), asociație al cărei membru este și Înalta Curte. Programul are ca scop accesul la jurisprudența națională a fiecărui stat membru, în mod gratuit. În realizarea acestui scop, fiecare membru și-a asumat obligația de a furniza periodic, jurisprudența sa de referință, prin intermediul unui director național de program. Această obligație internațională se execută de către Înalta Curte prin intermediul Biroului de Relații Internaționale, director de program fiind magistratul-asistent.

Fiecare decizie transmisă este tradusă în limba franceză și precedată, conform cerințelor Programului de o Fișă juridică a hotărârii.

În anul 2008, a fost tradus textul integral și s-a redactat Fișa juridică, în limba franceză a unui număr de 152 decizii ale Înaltei Curți publicate pe site-ul www.juricaf.org.

De asemenea, BRI asigură corespondența în limba franceză cu AHJUCAF, efectuând orice lucrare solicitată de Asociația AHJUCAF, al cărei membru este Înalta Curte de Casație și Justiție.

▪ *Asigurarea obligației internaționale de furnizare a jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție în cadrul Programului internațional de jurisprudență International Law in Domestic Courts*

Acest program se desfășoară în cooperare cu Consiliul Superior al Magistraturii și Ministerul Afacerilor Externe, în parteneriat cu Universitatea din Amsterdam și Oxford University Press.

Pentru anul 2008, Biroul de Relații Internaționale a centralizat jurisprudența relevantă pentru problemele de drept solicitate și a asigurat furnizarea pentru acest program a unui număr de 154 de decizii pronunțate de Înalta Curte.

▪ *Activitatea desfășurată în cadrul Asociației Rețeaua Președinților Curților Supreme de Justiție din Uniunea Europeană*

Dat fiind că Înalta Curte de Casație și Justiție este membru al Asociației mai sus amintite, Biroul de Relații Internaționale a asigurat și în anul 2008 redactarea corespondenței în limba franceză sau engleză, redactarea materialelor pentru acțiunile și congresele organizate de asociație, efectuând orice altă lucrare solicitată de aceasta.

Cea mai importantă activitate o reprezintă asigurarea de către birou pentru partea română a Programului internațional de formare profesională „Échange des magistrats” (Schimb de magistrați), organizat de Rețeaua Președinților CSJ ai UE, program de care au beneficiat judecători ai celor 4 secții ale instanței.

▪ *Activitatea desfășurată la revista oficială a Înaltei Curți de Casație și Justiție, BULETINUL CASAȚIEI*

Biroul redactează cu titlu de permanență conținutul rubricii „Comunicări” a Buletinului Casației, făcând o cronică a evenimentelor internaționale ale instituției. Astfel și în anul 2008, au fost redactate cronicile pentru numerele 1-4 ale revistei. În al doilea rând, biroul este colaborator al rubricii „Doctrină” a Buletinului Casației, fiind publicate, după caz, articole, studii sau recenzii.

CAP.II - ANALIZA SWOT A ACTIVITĂȚII FUNCȚIONALE ȘI A MEDIULUI ORGANIZAȚIONAL AL ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

► CONSIDERAȚII TEORETICE

■ **Managementul strategic** este procesul prin care o organizație, indiferent de domeniul de activitate căruia îi aparține, poate obține sporirea parametrilor de performanță, consolidarea poziției în raport cu structurile organizaționale similare sau concurente, prin elaborarea, implementarea și controlul măsurilor de nivel strategic destinate realizării misiunii asumate.

Elaborarea strategiei funcționale a organizației este procesul prin care, subsumat actului de management, sunt stabilite misiunile și obiectivele strategice ale organizației, precum și măsurile concrete necesare îndeplinirii acestora, respectiv modalitățile de punere în practică a acestora.

Definirea misiunilor organizației, stabilirea obiectivelor și a strategiei acționale, precum și implementarea acestora sunt fundamentate de un amplu proces de analiză și evaluare a caracteristicilor mediului în care activează organizația, a stării de fapt a acesteia, inclusiv a capacității de răspuns și adaptare la diversele schimbări.

În esență, managementului strategic îi este specifică analiza continuă, pe de o parte a mediului extern al organizației pentru a anticipa sau sesiza la timp evoluțiile și tendințele acestuia, iar, pe de altă parte, a situației interne a organizației pentru a evalua propria capacitate de a face față acestora.

■ În fundamentarea necesităților manageriale specifice exercitării atribuțiilor funcției de președinte al **Înaltei Curți de Casație și Justiție** s-a recurs la studiul mediului, a competitivității și a modalităților de eficientizare a activității organizației prin metoda **analizei SWOT** („Strengths” - Puncte forte, „Weaknesses” - Puncte slabe, „Opportunities” - Oportunități și „Threats” - Amenințări). Primele două elemente ale analizei se referă la organizație și reflectă situația acesteia, iar următoarele două au în vedere mediul în care își desfășoară activitatea și relevă impactul acestuia asupra activității organizației.

Punctele forte ale organizației sunt caracteristici sau competențe distinctive ale acesteia superioare în raport cu alte organizații, care îi conferă un anumit ascendent față de acestea. În acest sens, punctele forte reprezintă fie activități pe care organizația le realizează mai bine decât alte organizații din sistemul de referință, fie resurse pe care le deține și le exced pe cele ale altor organizații.

Punctele slabe ale organizației sunt caracteristicile care o determină un nivel de performanță inferior celor ale altor organizații din sistem. Acestea pot consta în activități pe care organizația nu le realizează la parametrii celorlalte organizații din sistem sau în resurse necesare, dar indisponibile.

Oportunitățile reprezintă factori de mediu externi pozitivi pentru organizație, care favorizează stabilirea și implementarea unei noi strategii sau adaptarea celei existente în scopul exploatării în propriul beneficiu a acestora. Organizațiile își creează propriile oportunități printr-un management creativ și inovativ sau le pot valorifica pe cele deja existente, care însă trebuie identificate în timp util pentru fi stabilită strategia de exploatare avantajoasă a acestora.

Amenințările sunt factori de mediu externi negativi pentru organizație, respectiv situații sau evenimente care pot afecta, în măsură semnificativă, capacitatea acesteia de a-și realiza integral obiectivele stabilite, determinând implicit reducerea performanțelor. Similar oportunităților, amenințări de diverse naturi și cu diverse cauzalități marchează permanent activitatea organizației, anticiparea la timp a acestora făcând posibilă contracararea sau limitarea impactului acestora. În unele cazuri, când o amenințare iminentă este sesizată la timp, prin măsuri adecvate ea poate fi transformată în oportunitate.

Caracteristicile analizei SWOT o recomandă ca cea mai potrivită metodă de fundamentare a managementului strategic, întrucât:

- se poate desfășura la scara ansamblului organizației sau, pentru o investigație aprofundată și conturarea unor concluzii mai detaliate, la cea a domeniilor funcționale din cadrul organizației: spre exemplu personal - relații de muncă;
- are un pronunțat caracter calitativ, permițând formularea unui diagnostic asupra istoricului și condiției actuale a organizației sau a domeniilor ei funcționale, pe baza răspunsurilor la problemele menționate anterior, conturându-se perspectivele de evoluție pe termen lung ale organizației în ansamblu sau secvențial;

Diagnosticarea prin analiza SWOT prezintă avantajul că realizează o cercetare complexă a aspectelor economice, tehnice, sociologice, juridice și manageriale ce caracterizează activitatea unei organizații și se formulează recomandări de eliminare sau diminuare a aspectelor negative și /sau de valorificare a celor pozitive;

- aplicarea acesteia este facilitată de utilizarea unei liste de probleme relevante pentru evaluarea situației de fapt a mediului și a organizației. Teoria generală a managementului recomandă ca problemele avute în vedere pentru stabilirea punctelor forte, punctelor slabe, oportunităților și amenințărilor să aibă anvergură necesară pentru a fi cu adevărat relevante în configurarea planului managerial de nivel strategic.

■ În continuare sunt prezentate o parte din principalele probleme urmărite în cadrul analizei SWOT aplicată în cazul ***Înaltei Curți de Casație și Justiție***:

■ *probleme de urmărit în analiza organizației*:

- a)** cu privire la „*punctele forte*” esențiale sunt relevante existența sau deținerea:
- unei competențe distinctive pe unul sau mai multe din planurile:

- managerial;
- organizatoric;

- calității produselor specifice;
- pregătirii personalului propriu;

■ de cercetare - pregătire;

■ costurilor;

- unei licențe exclusive care conferă organizației avantaj competitiv;
- unei poziții de lider sau de vârf într-o piață specifică;
- de abilități deosebite în materie de reconfigurare a produselor specifice;
- unui sistem bine organizat și eficient de planificare strategică;
- vitezei de reacție decizională la evoluțiile mediului intern sau extern;
- resurselor financiare suficiente;
- imagini publice favorabile;
- culturii organizaționale;

b) cu privire la „*punctele slabe*” au fost avute în vedere:

- inexistența unei direcții strategice clare;
- lipsa unor abilități sau competențe deosebite;
- inadecvarea infrastructurii, respectiv uzura fizică sau morală a acesteia;
- lipsa competenței manageriale;
- deteriorarea poziției de lider a organizației în sistem;
- erodarea imaginii organizației în percepția celor interesați;
- vulnerabilitatea la presiunile sistemului organizațiilor de gen din care face parte în plan internațional;
- dezavantajele competitive față de organizații similare;
- menținerea unui nomenclator inadecvat de produse sau servicii specifice (prea larg sau prea îngust);
- focalizarea excesivă asupra problemelor curente în detrimentul celor de perspectivă;

▪ *probleme de urmărit la analiza mediului în care organizația își desfășoară activitatea:*

a) cu privire la „*oportunități*” potențiale:

- creșterea rapidă a numărului destinatarilor interesați (justificabililor);
- posibilități de extindere a nomenclatorului de produse și/sau servicii specifice;
- existența cererii de noi produse specifice pe plan național sau pe plan european;
- manifestarea unei stări de stagnare sau regres;
- posibilități de încheiere a unor alianțe, acorduri avantajoase cu organizații similare în plan internațional;
- identificarea unor surse alternative de finanțare (încheiere a unor contracte de leasing, programe cu organizații ale societății civile interne sau cu instituții publice ori organizații internaționale);

b) cu privire la „*amenințări*” potențiale:

- adoptarea unor reglementări legislative restrictive cu impact nefavorabil;
- intrarea într-o perioadă de recesiune economică la nivel național sau internațional;

- sporirea cererii pentru produse specifice de substituție generată de incapacitatea organizației de acoperire a nevoilor reale ale destinatarilor (justițiabililor);
- vulnerabilitate la fluctuațiile mediului politic național.

► ANALIZA SWOT PENTRU IDENTIFICAREA POSIBILITĂȚILOR DE EFICIENTIZARE A ACTIVITĂȚII ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Diagnoza situației actuale, realizată pe matricea specifică unei analize SWOT, este utilă pentru identificarea în activitatea *Înaltei Curți de Casație și Justiție* a factorilor interni și externi ce pot influența funcționarea instanței supreme și care pot sta la baza stabilirii direcțiilor de acțiune, în vederea atenuării efectelor riscurilor și vulnerabilităților și a maximizării avantajelor și a oportunităților din mediul național sau cel internațional.

Cu proiecția enunțată, am identificat următoarele:

Puncte tari	Puncte slabe
■ management participativ în adoptarea deciziilor (Colegiul de conducere); ■ judecători cu experiență și calificare înaltă în domeniul judiciar; ■ existența unui sistem de formare continuă a judecătorilor și perfecționare profesională a magistraților asistenți la nivel centralizat (Institutul Național al Magistraturii); ■ interesul judecătorilor pentru specializare, ca premisă a înfăptuirii unui act de justiție de calitate; ■ existența unui sistem informatizat de gestionare a dosarelor; ■ repartizarea aleatorie a cauzelor în programul ECRIS ca factor de creștere a încrederii justițiabililor în distribuirea dosarelor; ■ respectarea principiului continuității în soluționarea cauzelor ce asigură controlul judecătorului asupra propriilor cauze; ■ preocuparea judecătorilor pentru unificarea practicii judiciare; ■ transferul de bune practici în desfășurarea activităților de instruire prin utilizarea metodelor participative la întâlnirile profesionale cu judecătorii Curților de Apel; ■ interesul judecătorilor de a cunoaște și aplica în activitatea de judecată jurisprudența Curții Europene a	■ lipsa criteriilor de stabilire a volumului optim de activitate pe judecători și a timpilor de lucru în soluționarea cauzelor; ■ inexistența unei strategii de atragere de fonduri din programe de finanțare externă; ■ supraîncărcarea judecătorilor datorită volumului mare de activitate, ce grevează asupra procesului de documentare și pregătire a ședințelor de judecată; ■ discontinuități de operare în sistem informatizat ca urmare a deficiențelor de soft ale programului ECRIS; ■ existența (în unele cazuri) a unei duble evidențe atât în format scris, cât și în format electronic, ceea ce duce la dublarea timpilor de lucru, ori lipsa necesarei evidențe în format electronic în totalitatea compartimentelor (spre exemplu, situația registrelor de executări penale); ■ întârziere în evaluarea imediată a diverselor acte normative adoptate în vederea sesizării Curții Constituționale pentru controlul constituționalității acestora; ■ caracterul neunitar al practicii judiciare datorat, în principal, incoerenței legislative; ■ insuficiența activităților de comunicare cu publicul; ■ monitorizarea inefficientă a soluționării cu celeritate a cauzelor și neidentificarea factorilor interni și externi care împiedică

Drepturilor Omului;

- distribuirea competențelor și specializarea pe secții, corespunzător materiilor;
- asigurarea transparenței actului de justiție (Biroul de informare și relații publice, pagina web a Înaltei Curți ce cuprinde informații inclusiv despre stadiul procesual al dosarelor pe web-site-ul Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești portalul instanțelor etc.);
- instruirea în domeniul IT a personalului auxiliar;
- dotarea compartimentelor și birourilor cu echipamente IT.

Oportunități

- demersuri susținute pentru transpunerea în practică a obiectivelor cuprinse în Strategia de reformă a sistemului judiciar pe anii 2008-2009;
- participarea la formularea unor propuneri de lege în sprijinul reformei sistemului judiciar;
- orientarea puterii legislative spre simplificarea procedurilor judiciare;
- racordarea legislației naționale la cea europeană în domeniul procedurilor judiciare;
- interesul autorităților publice naționale

rezolvarea acestora în termen rezonabil, optim și previzibil;

- subdimensionarea schemei de personal (judecători, magistrați asistenți și personal auxiliar de specialitate, personal cu funcție publică încadrat în Departamentul economico-financiar și administrativ);
- lipsa unei fundamentări a activității Colegiului de conducere prin prisma funcțiilor manageriale, pentru diverse decizii adoptate;
- spațiu de lucru insuficient și impropriu pentru buna desfășurare a activității;
- inconsistența legăturilor de parteneriat cu organizații non-guvernamentale;
- insuficienta obiectivitate în evaluarea performanțelor profesionale individuale a magistraților asistenți și a personalului auxiliar de specialitate care să stea la baza sistemului motivațional;
- inexistența unor relații consolidate interpersonale între judecători, magistrații asistenți și personalul auxiliar de specialitate bazate pe colaborare și respect;
- lipsa unui management administrativ și tehnic performant, care face ca sarcini previzibile, planificabile, facile de realizat, să se transforme în evenimente intempestive, solicitante (determinând munca „în salturi” și cantonarea în zona superficialului, a formalismului excesiv);
- coordonarea excesivă a personalului auxiliar, bine pregătit în general (mulți cu studii juridice) ori neimplicarea sa în sarcinile administrativ-judiciare.

Amenințări

- necorelarea și nesistematizarea modificărilor legislative intervenite;
- inconsecvența voinței politice în realizarea reformelor structurale;
- lipsa resurselor bugetare pentru realizarea obiectivelor propuse pe termen scurt și mediu și insuficiența resurselor financiare publice limitate pentru funcționarea în regim de normalitate;
- organizarea defectuoasă a activităților de parteneriat cu autorități, instituții, organizații interne sau internaționale, ce poate conduce la diminuarea sau chiar

cât și al organizațiilor internaționale pentru activități și programe în domeniul protejării drepturilor omului;

- existența experiențelor internaționale în domeniul de referință;

- parteneriat asociativ cu alte curți supreme de justiție pentru schimburi de experiență;

- existența unui plan anual de formare profesională continuă a judecătorilor și magistraților asistenți pentru dobândirea și consolidarea cunoștințelor de profil;

- organizarea lunară a întrunirilor de lucru ale judecătorilor Înaltei Curți în scopul identificării problemelor de drept care nu și-au găsit o rezolvare unitară;

- înaintarea de către Curțile de Apel a rapoartelor de lucru în privința problemelor de drept neunitare Grupului de lucru constituit la nivelul CSM (G2);

- inițierea unor parteneriate cu alte autorități sau instituții publice privind organizarea de sesiuni de pregătire managerială sau de dezvoltare a abilităților de comunicare;

- folosirea experienței și expertizei judecătorilor și magistraților asistenți pentru a pronunța hotărâri substanțiale, juste și predictibile, în termene rezonabile și cu garantarea unor procese echitabile;

- prelungirea timpului de lucru real, ca resursă, prin eliminarea concediilor medicale pe motive de stres profesional;

- dezvoltarea spiritului de echipă între toate categoriile de personal și a conștiinței apartenenței la un corp unic, autoexigența față de calitatea activităților judiciare și administrative, dezvoltarea unei culturi a competenței și a lucrului bine făcut;

- existența posibilității de realizare în plan profesional/personal în cazul judecătorilor și magistraților asistenți, prin perfecționarea și aprofundarea studiilor, urmarea de cursuri postuniversitare, masterate, forme de pregătire doctorală, cu rezultate benefice în actul de justiție;

- participarea la circuitul național și european de idei juridice, publicarea în reviste de specialitate, participarea la colocvii, seminarii, comunicări etc.

inversarea efectelor scontate;

- vacantarea posturilor prin pensionări anticipate, demisii, transferuri, detașări în rândul judecătorilor, magistraților asistenți și a personalului auxiliar de specialitate;

- posibilitatea redusă de participare a personalului auxiliar la seminarii de perfecționare profesională datorită numărului insuficient în raport cu volumul de activitate extrem de ridicat;

- contradicția între condițiile imperative și exclusive impuse de prevederile Legii nr.182/2002 privind protecția informațiilor clasificate pentru accesul autorizat la documente clasificate și principiul liberului acces și nemijlocit la totalitatea actelor, lucrărilor și probelor dosarului, în materie penală, de către părți și apărătorii acestora.

CAP. III - ANALIZA VULNERABILITĂȚILOR DIN ACTIVITATEA INSTANȚEI ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE ȘI MĂSURI DE ELIMINARE A ACESTORA

Rezultatele activității Înaltei Curți de Casație și Justiție, corelate cu impactul pe care acestea îl induc în societate, modul în care sunt soluționate problemele justițiabililor sunt cele care reflectă nivelul de adecvare a sistemului judiciar la cerințele realității sociale.

În aceste condiții, percepția publică și nivelul de încredere al cetățenilor în actul de justiție, dar și gradul de recunoaștere și încredere în hotărârile instanțelor române în spațiul Uniunii Europene reprezintă un barometru eficient de analiză.

Asigurarea capacității realizării unui sistem judiciar capabil să implementeze aquis-ul comunitar presupune existența unei independențe reale a justiției, o absență a implicării factorilor politici și a elementelor de corupție în activitatea tuturor magistraților.

În egală măsură, este necesară o soluționare într-o durată rezonabilă a proceselor și eliminarea insuficiențelor generate de accesul repetat în diverse căi de atac ce vin să sancționeze lipsuri în procedura urmată sau erori de judecată ale judecătorilor.

Principiul recunoașterii mutuale a hotărârilor și acceptarea efectelor acestora în spațiul european pornește de la concepția că în fiecare stat membru justiția se realizează în condiții egale și cu respectarea acelorași valori.

Din această perspectivă, analiza de tip SWOT a situației actuale a activității Înaltei Curți a relevat mai multe “puncte slabe” în organizarea și funcționarea instanței.

► ANALIZA FACTORILOR INTERNI ȘI EXTERNI CARE VULNERABILIZEAZĂ ACTIVITATEA INSTANȚEI

■ Volumul mare de muncă și complexitatea dosarelor

Problematica volumului mare de muncă constituie o constantă în abordarea activității instanței.

Sub un prim aspect, volumul mare de activitate conduce la supraîncărcarea muncii judecătorilor, magistraților asistenți și personalului auxiliar.

Îndeplinirea tuturor activităților pe care le implică soluționarea dosarelor (studiu, documentare, participare la activitatea de judecată, motivarea hotărârii) în condițiile unui volum mare de muncă nu se poate face decât printr-un efort susținut din partea judecătorului și prin afectarea unei importante părți din timpul său liber.

În al doilea rând, un volum mare de muncă generează nemulțumiri și în rândul publicului deoarece are ca efect supraaglomerarea ședințelor de judecată.

La un volum de circa 40.000 dosare/an, se poate deduce cu ușurință că pe fiecare ședință de judecată, la fiecare termen sunt rulate un număr mare de dosare.

Aceasta creează, pe de o parte, nemulțumiri ale justițiabililor și avocaților legate de durata ședințelor de judecată, de perioadele îndelungate de timp consumate în sediul instanței în detrimentul altor posibile activități.

În cursul anului 2008 un judecător de la Înalta Curte de Casație și Justiție a rulat în medie un număr de 250 de dosare. Această situație relevă o reală problemă pentru magistrați, respectiv a timpului alocat pentru studiul ședințelor de judecată și a celui necesar pentru perfecționarea profesională.

Numărul mare de dosare pe fiecare ședință de judecată este necesar a fi abordat și prin raportare la urgența soluționărilor ce este impusă de normele de procedură în anumite materii.

Astfel:

- în materie penală toate chestiunile ce țin de luarea și/sau controlul măsurilor preventive presupune o prezență permanentă în instanță a unor magistrați specializați;
- în materie civilă, cauzele privind minorii, cele privind restituirea proprietăților naționalizate impun a fi soluționate în regim de urgență;
- termene foarte scurte de soluționare a cauzelor sunt prevăzute de lege în materia contenciosului administrativ ori a celor comerciale.

Ca atare, nu numai că ședințele de judecată sunt încărcate dar, uneori mai mult de o treime din aceste dosare trebuie soluționate în regim de urgență.

Pe de altă parte, studiul datelor statistice evidențiază o sporire de la an la an a numărului cauzelor complexe deduse judecării.

▪ Pentru judecătoria ce își desfășoară activitatea în *Secția penală* a Înaltei Curți complexitatea cauzelor înregistrate este dată, în principal, de natura infracțiunilor săvârșite și de modalitățile concrete de desfășurare ale acțiunilor infracționale. În mare majoritate, sunt soluționate cauze privind faptele comise de rețele ample de infractori, cu extindere la nivel național și internațional, grupări constituite în rețele de crimă organizată.

Numărul mare de inculpați trimiși în judecată în loturi vine să completeze caracterul de complexitate al acestor cauze penale.

În cazul dosarelor privind traficul de ființe umane și rețele de prostituție la nivel internațional, judecătoria sunt confrunțați cu analiza unor aspecte complexe ce țin de psihologia victimelor, de posibilitatea de a stabili o legătură de comunicare și încredere care să permită victimelor să releve în fața instanței natura abuzurilor la care au fost supuse și a modalităților concrete utilizate de infractori.

- În materie civilă, complexitatea dosarelor este dată în primul rând de succesiunea rapidă în timp a legilor și de inconsecvența legiuitorului în domeniul fondului funciar și în domeniul proprietății.
- De asemenea, dosarele privind drepturile de *proprietate intelectuală* sunt complexe prin prisma incidenței concomitente a unor instrumente internaționale în materie.
- În ceea ce privește *Secția comercială*, sporirea piețelor de acces, diversificarea activităților de tip comercial, consolidarea sistemului bancar și a activității bursiere a determinat înregistrarea unei cazuistici complexe în fiecare an.

Creșterea concurenței comerciale datorită apariției unor noi agenți din și în spațiul european, derularea operațiunilor comerciale prin instituții bancare succesive și cu acoperire la nivel mondial a creat raporturi comerciale complexe supuse judecății specializate.

- În materia *contenciosului administrativ și fiscal* complexitatea cazuisticii este generată, în primul rând, de o legislație abundentă și contradictorie, care vine să complice o procedură definită ca urgentă.

■ **Subdimensionarea schemelor de personal** (judecători, magistrați asistenți și personal auxiliar de specialitate)

Problematica dimensionării schemelor de personal și, implicit, a normării muncii a fost menționată și în Raportul interimar al Comisiei Europene din 2008 privind progresele înregistrate de România în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare, în care se menționează *„elaborarea și punerea în aplicare în sistemul judiciar a unor scheme de personal raționale și realiste, pe baza unei evaluări continue a necesităților”* ca despre un obiectiv de referință în domeniul justiției.

Volumul mare de activitate care se înregistrează la nivelul Înaltei Curți, sporirea continuă a nivelului de dificultate al cauzelor necesită o gestionare eficientă a resurselor umane.

Supraîncărcarea activității tuturor categoriilor de personal din instanță, generează uzură fizică, o accentuare a disconfortului la locul de muncă, fapt ce reduce nivelul de motivare și eficiență în activitate.

Pe lângă dificultățile de natură obiectivă, legate de volumul de muncă, schemele de personal și așa subdimensionate, nu sunt niciodată acoperite integral.

În cazul personalului auxiliar este de menționat situația detașărilor, a concediilor medicale sau fără plată, a încetării raporturilor de muncă în cazul care găsesc locuri de muncă mai atractive, toate acestea generând serioase perturbări.

Totodată, trebuie evidențiată, spre exemplu, situația în care un judecător de la Secția penală participă săptămânal la două ședințe de judecată, dintre care una în complet de

soluționare a unor dosare de recurs, iar o alta în complet de soluționare a unor dosare de fond, fapt ce impune ascultarea unui număr mare de inculpați și/sau martori.

Volumul mare de muncă, supraîncărcarea activității, necesitatea soluționării urgente a cauzelor și redactarea hotărârilor în termenele prevăzute de lege au creat o permanentă suprasolicitare a corpului de judecători.

O nouă adecvare a numărului posturilor de judecători la volumul de activitate al instanței ar crea premisele unui interval suficient de timp pentru studierea dosarelor și pregătirea ședințelor de judecată.

S-ar putea asigura un timp sporit pentru judecători de a se documenta în ceea ce privește doctrina relevantă în fiecare cauză, pentru a identifica jurisprudența europeană incidentă în materie.

Pe de altă parte, se impune mărirea numărului de magistrați asistenți și de personal auxiliar de specialitate, grefieri de ședință, arhivari, aprozi, în vederea suplimentării numărului de complete de judecată, pentru soluționarea mai operativă a cauzelor de judecată.

Punerea în aplicare a noilor coduri de procedură penală și civilă va determina creșterea substanțială a volumului de activitate și, în consecință, va impune suplimentarea numărului de judecători, magistrați asistenți, personal auxiliar, corespunzător pe secții, după cum urmează:

- Secția penală:
 - 175 posturi de judecători;
 - 90 de posturi de magistrați asistenți;
 - 180 posturi de personal auxiliar de specialitate.
- Secția civilă și de proprietate intelectuală:
 - 80 posturi de judecători;
 - 40 de posturi de magistrați asistenți;
 - 63 posturi de personal auxiliar de specialitate.
- Secția contencios administrativ și fiscal:
 - 76 posturi de judecători;
 - 43 de posturi de magistrați asistenți;
 - 58 posturi de personal auxiliar de specialitate.
- Secția comercială:
 - 51 posturi de judecători;
 - 29 de posturi de magistrați asistenți;
 - 33 posturi de personal auxiliar de specialitate.

■ Durata procedurilor judiciare

Alături de supraîncărcarea instanțelor de judecată, durata mare a procedurilor judiciare reprezintă o deficiență constantă și importantă a sistemului judiciar național.

Printre factorii care influențează negativ la Înalta Curte durata de soluționare a cauzelor pot fi reținuți:

▪ *de natură obiectivă.*

Menționez, cu titlu exemplificativ:

- volumul mare de muncă;
- complexitatea deosebită a cauzelor ce se soluționează de instanța supremă;
- inconsecvența și fluctuația legislativă;
- lipsa unor reglementări legale și a unor mecanisme eficiente de comunicare a actelor de procedură, în special procedura cu străinătatea, exercitarea abuzivă a unor drepturi;
- nu în ultimul rând o încărcătură de dosare neuniformă pe judecători, datorată volumului de muncă fluctuant pe secții și imposibilității redistribuirii judecătorilor având în vedere necesitatea respectării specializării lor stricte;

▪ *de natură subiectivă:*

Aceștia pot fi grupați pe mai multe categorii:

- *imputabili activității judecătorului* (insuficientul studiu al dosarelor, neaplicarea unor sancțiuni procesuale ferme participanților procesuali, în cazul tergiversării soluționării cauzelor);
- *imputabili activității magistraților asistenți și grefierilor de ședință* (uneori insuficienta pregătire profesională, alteori neatenția în efectuarea lucrărilor);
- *imputabili avocaților* (lipsa de la procese și neasigurarea înlocuirii titularului delegației de un alt apărător, formularea unor cereri repetate de lipsă de apărare);
- *imputabili altor participanți la procedura judiciară precum experți, traducători și interpreți* (pentru neefectuarea expertizelor tehnice încuviințate, nedepunerea lucrărilor în termen, calitatea slabă a lucrărilor de expertiză).

Reducerea duratei procedurilor judiciare constituie o sarcină complexă care presupune, pe lângă măsuri administrative, și unele de ordin legislativ.

Măsura administrativă cea mai importantă, cu efect asupra reducerii volumului de activitate, este aceea de optimizare a modului de alocare a resurselor umane.

În prezent nu există nicio fundamentare în stabilirea volumului optim de activitate pe judecător și a timpilor de lucru în soluționarea cauzelor.

Măsurile de ordin legislativ impun regândirea sistemului căilor de atac, precum și transferul anumitor atribuții de la judecători la magistrații asistenți.

■ **Practica judiciară neunitară. Instabilitatea legislativă**

Practica neunitară este, probabil, elementul ce determină cele mai multe nemulțumiri ale justițiabililor și una din problemele majore ale sistemului judiciar.

Percepută de justițiabili ca un tratament inechitabil, discriminatoriu, aceasta este determinată, în primul rând, de efervescența legislativă, de ritmul deosebit de alert cu care sunt modificate actele normative.

Nu întotdeauna normele legale sunt suficient de clare, lăsând o marjă foarte largă de interpretare. Mai mult, în numeroase împrejurări normele edictate nu au fost corelate între ele, iar contradicțiile între actele normative ce reglementau aceleași situații de fapt au generat abordări și interpretări neunitare. Apare evident că un cadru legislativ stabil și coerent ar potența eficiența actului de justiție.

În ciuda monitorizării permanente a problemelor de drept controversate și organizării periodice a ședințelor profesionale în cadrul secțiilor Înaltei Curți, problematica unificării practicii judiciare rămâne o provocare încă nerezolvată.

■ **Transparența actului de justiție**

Sistemul judiciar îndeplinește rolul de serviciu public prin înfăptuirea actului de justiție și din acest punct de vedere este fundamentală furnizarea transparentă a tuturor informațiilor ce permit publicului să înțeleagă modul de funcționare al instanței Înaltei Curți și procedurile judiciare aplicabile.

Accesul la informațiile de interes public este asigurat, pe de o parte, prin comunicarea din oficiu a unor astfel de informații, prin postarea pe web-site-ul propriu a celor mai importante date care vizează activitatea instanței, iar pe de altă parte, prin soluționarea cererilor formulate de persoanele interesate, în temeiul Legii nr.544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, de către Biroul de Informare și Relații Publice.

La nivelul instanței supreme, cererile formulate de persoanele interesate sunt soluționate printr-un răspuns scris în funcție de dificultatea, complexitatea, volumul lucrării sau urgența solicitării. În vederea asigurării legăturii instanței cu mijloacele de comunicare în masă, judecătorul delegat la acest birou îndeplinește și atribuția de purtător de cuvânt.

În acest moment, justiția se confruntă cu un deficit de imagine și încredere, iar progresele înregistrate nu au reușit să schimbe percepția publică decât parțial.

Toate punctele slabe descrise mai sus și lipsa unor soluții vizibile adoptate de decidentul politic au făcut ca justiția să fie percepută de cetățeni ca un domeniu în care se manifestă elemente difuze de corupție, de lipsă de profesionalism, un domeniu în care nimic nu este predictibil și previzibil.

Această fractură între societatea civilă și instanțele de judecată, inclusiv Înalta Curte de Casație și Justiție, trebuie depășită prin asigurarea unei comunicări reale, transparentizarea și accesibilizarea sistemului judiciar.

► PREZENTAREA MĂSURILOR DE ELIMINARE A VULNERABILITĂȚILOR

Aspectele problematice din activitatea Înaltei Curți de Casație și Justiție, punctate în cadrul prezentului capitol, necesită adoptarea unui set de măsuri care să conducă la îmbunătățirea activității instanței, o sarcină complexă deoarece pe lângă măsuri de ordin administrativ ar fi necesare și anumite modificări legislative.

■ **Măsurile administrative** de natură să conducă la eliminarea deficiențelor și să eficientizeze activitatea instanței, vizează, în principal:

1. optimizarea alocării resurselor umane în scopul echilibrării volumului de muncă

Până la reglementarea situației determinate de subdimensionarea schemei de personal se vor urmări sistematic condițiile de alocare și utilizare a resurselor umane în fiecare secție a Înaltei Curți pentru identificarea la timp a punctelor în care este necesar a se interveni în scopul echilibrării volumului de muncă.

Deficiențele constatate, precum și măsurile de remediere considerate necesare vor fi supuse spre evaluare și decizie Colegiului de Conducere.

2. stabilirea unor parametri pentru normarea muncii în instanță

2.1. din acest punct de vedere se impune stabilirea standardelor pentru determinarea duratei procedurilor pe categorii și tipuri de cauze și a categoriilor de activități pentru care se va determina timpul optim de muncă pentru judecători, magistrați asistenți și grefieri, ce sunt în esență reprezentate de:

Timpul optim alocat pentru cauzele în curs de soluționare	Activități prevăzute de noile coduri de procedură
Grupe de activități: 1. chestiuni prealabile 2. studiul dosarului 3. ședința de judecată 4. deliberarea 5. redactarea hotărârii	Pentru cauzele în curs de soluționare

2.2. crearea unui sistem de monitorizare și analiză periodică a standardelor de timp și a obiectivelor pentru diferitele tipuri de cauze în vederea identificării rapide a tendințelor, anticipării schimbărilor și prevenirii problemelor legate de durata procedurilor juduciare;

- 2.3. crearea unei facilități de realocare a resurselor umane într-o manieră rapidă și eficientă pentru evitarea restanțelor;
- 2.4. determinarea încărcăturii neuropsihice a judecătorilor, magistraților asistenți și grefierilor în condițiile actuale de lucru;

Cuantificarea volumului optim de activitate pentru judecători și magistrați asistenți poate fi etapizată, după cum urmează:

- a) determinarea teoretică a duratei optime a activităților jurisdicționale efectuate de judecători în funcție de stadiul procesual, materie și obiect, în condițiile actualelor norme procedurale;
- b) determinarea încărcăturii neuropsihice a judecătorilor și magistraților asistenți în condițiile actuale de lucru ce impune realizarea unei expertize în scopul evaluării și cuantificării gradului de încărcare profesională, respectiv relevarea nivelului de solicitare a resurselor psihice la locul de muncă.

Cuantificarea volumului optim de activități pentru toate cele trei categorii de personal, poate fi etapizată astfel:

- a) determinarea teoretică a duratei optime a activităților efectuate de magistrații asistenți și grefieri în actualele condiții de instrumentalizare a procedurilor;*
- b) identificarea activităților suplimentare în viziunea noilor coduri de procedură pentru fiecare obiect din cadrul fiecărei materii;*
- c) măsurarea duratei proceselor numai pentru obiectele vizate de modificările procedurale;*
- d) măsurarea duratei activităților administrative ce se prefigurează prin prisma noilor coduri de procedură ce vor fi adoptate;*
- e) determinarea unei proporții între activitățile judiciare și cele administrative, în vederea determinării timpului efectiv de lucru/zi la dispoziția judecătorului, magistratului asistent și grefierului, pentru instrumentarea dosarelor conform actualelor și respectiv viitoarelor coduri de drept substanțial și procedural;*
- f) identificarea unui algoritm de determinare a volumului optim de activitate care să cuprindă toate variabilele dorite (de ex. timpul maxim de lucru, timpul optim pe categorii de dosare, volumul mediu de cauze din ultimii ani, ponderea unui tip de dosar în ansamblul materiei de care aparține, gradele de complexitate a cauzelor etc.);*
- g) crearea unei aplicații informatizate care să permită calculul volumului optim de activitate în mod automat.*

3. măsuri vizând accelerarea procesului de unificare a practicii judiciare

Pot fi avute în vedere, spre exemplu, unele măsuri privind organizarea studiului profesional al judecătorilor și magistraților asistenți, cunoașterea și valorificarea

jurisprudenței instanței de contencios constituțional și a Curții Europene a Drepturilor Omului, organizarea activității de perfecționare profesională continuă a magistraților asistenți.

4. măsuri vizând responsabilizarea magistraților asistenți și a personalului auxiliar, necesare datorită cunoașterii superficiale și aproximative a îndatoririlor și sarcinilor de serviciu, situație ce afectează, în principal, calitatea lucrărilor efectuate, timpul de lucru alocat nu numai pentru aceștia, cât și pentru judecători (care sunt obligați să corecteze și să refacă actele necorespunzătoare).

Între măsurile menite să corijeze conduita acestora pot fi menționate: verificarea exercitării efective a atribuțiilor de supraveghere și control al activității lor de către magistrații asistenți șefi și respectiv prim-grefierii de secție; specializarea mai multor grefieri pentru fiecare sector de activitate și folosirea optimă a mijloacelor de stimulare (salariile de merit, premiile);

5. măsuri pentru intensificarea procesului de comunicare, de natură să asigure transparentizarea și accesibilizarea mediului organizațional specific al Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În esență este necesar ca întreaga activitate a instanței Înaltei Curți, modificările de competențe și procedurile judiciare specifice să fie accesibile justițiabililor și mass-media.

Deschiderea accentuată a instanței către public va elimina suspiciunile permanente generate de neînțelegerea modului intern de funcționare de către diferiții subiecți procesuali.

Informarea rapidă prin intermediul infochioșcurilor și accesului la Internet, comunicarea răspunsurilor la petițiile primite prin intermediul rețelei informatice, postarea pe site a modificărilor de organigramă internă reprezintă pași importanți în strategia de comunicare transparentă cu publicul.

Activitatea Biroului de Informare și Relații Publice trebuie să faciliteze lămurirea rapidă a justițiabililor cu privire la neclaritățile concrete, prezentate de fiecare în parte. Purtătorul de cuvânt al instanței poate realiza o transmitere corectă și rapidă a informațiilor ce interesează publicul, eliminând distorsiunile și erorile.

Colaborarea eficientă cu reprezentanții mass-media poate să determine o prezentare concentrată pentru publicul larg a informațiilor relevante privind activitatea instanței, dar și problemele acesteia.

■ **Măsurile legislative** cu impact important asupra reducerii duratei procedurilor sunt legate, în principal, de adoptarea noilor coduri de procedură penală și civilă care să regândească sistemul căilor de atac, în special în materie penală și comercială.

Tot prin modificări legislative s-ar putea degreva activitatea judecătorilor de atribuțiile nejurisdicționale, care să fie transferate către magistrații asistenți.

CAPITOLUL IV - OBIECTIVE PROPUSE PENTRU OPTIMIZAREA ACTIVITĂȚII MANAGERIALE

► MĂSURI ȘI DIRECȚII DE ACȚIUNE PROPUSE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR

Pentru ca activitatea managerială să poate atinge obiective fundamentale ca:

- 1. realizarea unui sistem judiciar independent, imparțial, credibil și eficient;*
- 2. sporirea eficienței și calității actului de justiție;*
- 3. sporirea eficienței în ce privește managementul de resurse umane, reducerea numărului de dosare, consolidarea capacității administrative a instanței;*
- 4. asigurarea transparenței actului de justiție,*
- 5. garantarea accesului liber la justiție și întărirea încrederii cetățenilor în sistemul judiciar,*

în acord cu rolul și atribuțiile stabilite pentru președintele instanței supreme, vă propun câteva direcții de acțiune, pe următoarele paliere:

- în plan profesional,*
- în plan organizatoric,*
- prezentarea obiectivelor vizând managementul resurselor umane, managementul resurselor materiale, imaginea și transparența activității instanței.*

■ Direcții de acțiune în plan profesional

Activitatea președintelui Înaltei Curți, prin prisma atribuțiilor sale stabilite de lege, se va desfășura în următoarele **direcții**:

1. Sporirea eficienței instanței și responsabilizarea factorului uman

▪ *Asigurarea și verificarea respectării obligațiilor legale și a regulamentelor de către judecători, magistrații asistenți, personalul auxiliar de specialitate și personalul din Departamentul economico-financiar și administrativ.*

Obiectivul fundamental, de mai sus, impune verificarea respectării riguroase a obligațiilor stabilite prin lege pentru judecători, magistrații asistenți, personalul auxiliar și personalul încadrat pe funcții publice ori personalul contractual din cadrul direcțiilor și compartimentelor de specialitate.

Președintele Înaltei Curți trebuie să se implice în asigurarea respectării obligațiilor legale de către judecători, magistrați asistenți, personalul auxiliar de specialitate și personalul din departamentul economico – financiar și administrativ.

Din acest punct de vedere este necesară o participare pro-activă a președintelui în crearea condițiilor de desfășurare a activității personalului în acord cu prevederile legale, urmărirea atentă a stării resurselor materiale și umane de care instanța dispune, în vederea identificării potențialelor deficiențe și care să fie făcute cunoscute Colegiului de Conducere, împreună cu propunerea unor măsuri de eliminare.

- *Se vor formula propuneri în vederea extinderii nivelului de dotare cu echipamente informatice moderne*, vor fi colectate periodic, analizate și centralizate deficiențele constatate în practică în utilizarea softului de repartizare aleatorie, formulându-se propuneri de adaptare ce vor fi supuse atenției Colegiului de Conducere al instanței în vederea sesizării Consiliului Superior al Magistraturii.

- Din perspectiva resurselor umane, *vor fi susținute demersuri de realizare a unor expertize tehnice prin care să se poată determina parametrii reali de normare a muncii pentru categoriile de personal*, ca element de fundamentare a cererilor de sporire a posturilor de magistrați și personal auxiliar de specialitate, iar până la reglementarea acestei situații se vor urmări condițiile de alocare și utilizare a resurselor umane în instanță pentru identificarea la timp a direcțiilor și compartimentelor în care este necesar a se interveni în scopul echilibrării volumului de muncă.

Totalitatea constatărilor, precum și soluțiile identificate, vor fi supuse spre evaluare Colegiului de Conducere.

Asigurarea unui climat de lucru corespunzător pentru personalul instanței poate motiva superior salariații în vederea îndeplinirii eficiente a sarcinilor de serviciu.

- *Președintele Înaltei Curți trebuie să dispună verificarea prin vicepreședinte și președinții de secții, a respectării obligațiilor legale de către personalul instanței.*

Această atribuție se va îndeplini prin efectuarea de controale periodice și tematice pentru fiecare compartiment al instanței relative la modalitățile de împărțire în rândul magistraților asistenți și a personalului auxiliar, a tuturor activităților conexe ședințelor de judecată, condițiile de asigurare a serviciului de permanență în materie penală, unde natura măsurilor presupune un personal specializat care să facă față cererilor adresate în regim de urgență de direcțiile din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (DIICOT și DNA).

Va fi verificat sistematic modul de lucru în serviciile în care personalul auxiliar este implicat într-o relație directă cu publicul – registraturi, arhive.

Prin intermediul președinților de secții urmează a fi primite informații cu privire la aptitudinile și capacitatea de care dispune personalul auxiliar, la modul de conștientizare și asumare a responsabilităților ce le revin. Se va urmări respectarea întâlnirilor periodice de perfecționare profesională organizate pentru personalul auxiliar în cadrul instanței.

Activitatea departamentului economico-financiar și administrativ este una de a cărei bună funcționare depinde întreaga activitate a instanței. În exercitarea atribuțiilor sale, președintele se va implica în susținerea necesității încadrării acestui departament cu personal suficient ca număr și corespunzător profesional, iar împreună cu managerul economic va urmări fundamentarea cerințelor de buget, lansarea și derularea procedurilor de achiziții publice în conformitate cu nevoile reale ale instanței.

- În fine, *se va urmări informarea și pregătirea personalului care gestionează date cu caracter personal ori informații clasificate corespunzător cu standardele legale în materie*, inclusiv prin colaborare cu reprezentanți ai Autorității Naționale de Protecție a Datelor cu Caracter Personal și ai Oficiului Registrului Național al Informațiilor Secrete de Stat.

2. Creșterea calității actului de justiție

- *Cunoașterea și valorificarea deciziilor Curții Constituționale, precum și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Comunităților Europene de la Luxembourg*

Cunoașterea jurisprudenței naționale relevante, dar și a jurisprudenței europene, constituie o obligație a fiecărui judecător și o premisă pentru unificarea practicii judiciare.

În acest sens, se impune în continuare facilitarea accesului judecătorilor la diverse publicații și reviste de specialitate („Buletinul jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiției”, „Dreptul”, „Buletinul jurisprudenței curților de apel”, „Pandectele Române”, „Revista română de drept comunitar”etc.) în care sunt publicate decizii ale instanțelor române și europene, precum și studii de caz, decizii pronunțate de Curtea Constituțională.

Pe de alta parte, cunoașterea și valorificarea practicii instanței supreme va continua prin întâlniri de lucru cu judecătorii de la curțile de apel în scopul înțelegerii argumentelor și raționamentelor vizate în deciziile pronunțate, cu precădere în problemele care și-au găsit o rezolvare neunitară.

▪ *Informarea zilnică a judecătorilor cu privire la actele normative nou apărute*

Asigurarea accesului personalului instanței la o bază informatizată de legislație și jurisprudență actualizată va constitui o prioritate pentru activitatea președintelui.

Informarea zilnică a judecătorilor cu privire la actele normative nou apărute, la modificările legislative intervenite, este esențială pentru evitarea apariției unor erori de argumentație și analiză sau chiar erori de judecată.

În realizarea acestei atribuții, se va continua asigurarea condițiilor ca informațiile să fie primite în timp util prin suplimentarea achiziției de abonamente on-line la Monitorul Oficial.

Astfel, se va urmări îndeplinirea de către Direcția Legislație a obligației profesionale de a informa zilnic cu privire la actele normative nou apărute și jurisprudența publicată în Monitorul Oficial. Prin urmare, orice nouă reglementare sau orice modificare legislativă de interes direct survenită va fi preluată de magistratul asistent cu atribuții în activitatea de documentare și comunicată de îndată în format electronic tuturor președinților de secții, care o vor difuza colectivelor de judecători și magistrați asistenți pe care le coordonează.

▪ *Organizarea studiului profesional al judecătorilor, urmărirea realizării acestuia și coordonarea activității de unificare a practicii judiciare*

Acționând pe linia sporirii calității actului de justiție și îmbunătățirii performanțelor profesionale, o prioritate a programului managerial îl constituie accelerarea procesului de unificare a practicii judiciare.

Unificarea practicii judiciare este una dintre cele mai importante direcții de acțiune în strategia de reformă a sistemului judiciar. Recâștigarea încrederii cetățenilor în actul de justiție, eliminarea suspiciunilor de corupție ar putea să fie atinse printr-o practică previzibilă a instanțelor de judecată.

Ca premise pentru unificarea practicii judiciare trebuie avute în vedere în mod special următoarele prevederi:

- art.126 alin.(3) din Constituție, republicată;
- art.1 alin.(1), art.18 alin.(2) și art.27 alin.(2) din Legea nr.304/2004, republicată;
- art.33 alin.(1) și (2) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat;
- art.329 alin.(1) din Codul de procedură civilă;
- Strategia de reformă a sistemului judiciar pe anii 2005-2008
- modificările pe care Hotărârea nr.46/2007 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii le-a adus Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești, cu referire expresă la procedurile administrative pentru asigurarea practicii unitare;
- art.6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ratificată de România prin Legea nr.30/1994;

- considerentele reținute de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Hotărârea din 1 decembrie 2005 în cauza Păduraru contra României.

Necesitatea întreprinderii unor măsuri concrete pe această linie este relevantă și de modificările aduse Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești. Astfel prin Hotărârea C.S.M. nr. 46/2007 a fost introdusă a nouă secțiune (a IV¹- a, art. 26¹ -26⁵) denumită „*Măsuri privind unificarea practicii judiciare*, secțiune a cărei norme stabilesc nu doar măsuri concrete (întâlniri, analize, studii, dezbateri), dar și termene fixe de îndeplinire.

Măsurile preconizate pe linia accelerării programului de unificare a practicii judiciare vizează, în principal:

a) identificarea concretă a problemelor de drept ce s-au rezolvat neunitar și indicarea argumentelor pentru fiecare opinie, majoritară sau minoritară, este un prim pas în acțiunea de a organiza și coordona mecanismele de uniformizare a jurisprudenței instanței;

b) planificarea temelor de studiu și a datelor pentru organizarea studiului profesional al judecătorilor și magistraților asistenți, ocazie cu care trebuie realizată analiza practicii instanței, dezbaterile noilor reglementări legislative cu exprimarea punctelor de vedere asupra modului de interpretare a problemelor de drept ivite în scopul pronunțării unor soluții predictibile, care să răspundă necesităților concrete de formare profesională;

c) continuarea organizării periodice a unor întâlniri de lucru cu judecătorii curților de apel unde folosirea unor metode interactive de stimulare a dialogului, va conduce la clarificarea temelor de discuție.

d) continuarea activităților privind întocmirea buletinului intern de practică judiciară și publicarea deciziilor relevante pe web site-ul instanței, dar și achiziționarea publicațiilor de specialitate.

e) crearea unui sistem în totalitate operativ de diseminare a soluțiilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție utilizând transmisia de date cu semnătură electronică, în condițiile legii, prin Internet și/sau Intranet.

▪ *Organizarea activității de formare profesională continuă a judecătorilor și magistraților asistenți*

Independența sistemului judiciar conferă magistraților atât o serie de drepturi, cât și o serie de obligații etice, de a-și exercita rolul în mod diligent, cu profesionalism. Este esențial ca magistrații să beneficieze de o pregătire aprofundată și diversificată, astfel încât să poată să-și îndeplinească îndatoririle la standarde ridicate de profesionalism.

Calitatea actului de justiție este, în mod esențial, condiționată și de existența unui corp de magistrați bine pregătiți profesional și permanent adaptat la noile cerințe prescrise de lege.

Or, din acest punct de vedere, formarea profesională continuă reprezintă o modalitate de sporire și aprofundare a cunoștințelor profesionale pentru fiecare judecător.

Independența și imparțialitatea judecătorilor în exercitarea atribuțiilor lor este asigurată în principal printr-o bună cunoaștere a dispozițiilor legale, a interpretărilor de doctrină date diferitelor probleme de drept.

Atingerea unor standarde ridicate de profesionalism a judecătorilor impune alegerea mijloacelor optime care să le permită accesul direct și imediat la informația juridică.

Organizarea studiului profesional trebuie să țină seama de dinamica procesului legislativ și să cuprindă o arie curriculară variată care să se axeze pe aprofundarea legislației și jurisprudenței interne, a celei din domeniul dreptului comunitar și jurisprudența CEDO, cât și din domeniul politicilor publice, ori al abilităților non juridice.

Coordonarea și organizarea formării profesionale a judecătorilor și magistraților asistenți trebuie realizată pe două paliere:

- la nivel centralizat, prin programul anual de formare continuă întocmit de Institutul Național al Magistraturii. Interesul judecătorilor în formarea continuă se manifesta prin opțiunile exprimate în vederea participării la seminariile cuprinse în aceste programe și se poate afirma ca INM a adaptat oferta de stagii de perfecționare profesională necesităților nivelului de jurisdicție al instanței supreme;
- la nivelul instanței Înaltei Curți, în acord cu programul de perfecționare profesională adoptat, vor fi organizate sesiuni de pregătire profesională pentru magistrații asistenți în diverse domenii ale dreptului, lucrările seminarului urmând a fi moderate, în principal, de către judecătorii care au calitatea de formatori INM.

Pe parcursul derulării sesiunilor de pregătire profesională se va urmări permanent identificarea acelor factori motivaționali de natură a crea un climat stimulat, dinamizator în rândul judecătorilor și magistraților asistenți în vederea inițierii dialogului juridic în cadrul căruia dezbaterile profesionale să se desfășoare, într-un mod interactiv, cu exprimarea opiniilor juridice asupra problemelor de drept puse în discuție care să-i determine la perfecționarea cunoștințelor profesionale și să fie în contact permanent cu noutățile legislative în domeniile supuse jurisdicției lor.

Organizarea programului de perfecționare profesională a judecătorilor și magistraților asistenți va continua prin analiza soluțiilor pronunțate pe materii și organizate în cadrul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și prin publicarea pe folder-ul intern al instanței a deciziilor relevante pe materii, accesul permanent al judecătorilor și magistraților asistenți la portalul legislativ, la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, ori punerea la dispoziția acestora spre consultare a revistelor și lucrărilor de specialitate cuprinse în fondul de carte achiziționat.

■ Direcții de acțiune în plan organizatoric

O parte importantă a atribuțiilor președintelui Înaltei Curți îl definesc ca organizator al activităților administrative ale instanței, fie direct, fie prin activitatea vicepreședintelui pentru atribuții de competența acestuia.

Măsurile preconizate pe această linie sunt prezentate în acord cu atribuțiile stabilite prin Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

■ *Organizarea pazei sediului instanței și a celorlalte bunuri, precum și a pazei contra incendiilor, în condițiile legii*

Se are în vedere, cu titlu de premisă, că activitatea de pază a sediilor instanțelor și a bunurilor acestora este realizată prin colaborare cu unitățile specializate din cadrul Inspectoratului General al Jandarmeriei Române, în baza protocolului încheiat în condițiile art. 124 din Legea nr. 304/2004 și în acord cu normele cuprinse în Legea nr. 550/2004 privind organizarea și funcționarea Jandarmeriei Române.

- Președintele Înaltei Curți va stabili anual, împreună cu conducerea unității de jandarmi, planul de pază și protecție, urmărind adaptarea condițiilor oferite la problemele reale ale instanței, plan supus aprobării conducătorilor celor două unități și va urmări îndeplinirea măsurilor stabilite pentru asigurarea pazei sediului instanței, a celorlalte bunuri, precum și a pazei contra incendiilor.

Îndeplinirea acestei atribuții presupune stabilirea unei comunicări permanente cu reprezentanții unității de jandarmi (șefi de obiectiv), urmărindu-se o bună distribuire a efectivelor de jandarmi în sediul instanței.

Se va urmări o integrare a acțiunii jandarmilor cu activitățile specifice din cadrul instanței și vor fi monitorizate ședințele de judecată cu potențial de incidente datorită particularităților unor cauze (cu deosebire, în materie penală), urmând a se semnaliza conducerii efectivelor de jandarmi informațiile necesare pentru a putea constitui cordoane de protecție atunci când situația o impune.

Se vor consolida regulile de acces în sediul în care se desfășoară activitatea de judecată, iar periodic se vor organiza întâlniri cu șeful de obiectiv pentru a se verifica modul de funcționare practică a măsurilor dispuse și pentru a se stabili corecțiile necesare, astfel încât să se realizeze respectarea reglementărilor legale în materie, dar și disciplina specifică muncii jandarmilor.

Între măsurile prioritare de pază sunt cele ce vizează accesul în instanță. Acesta este permis numai în urma legitimării și cu respectarea controlului antitero. Pentru public și avocați există filtre de control, efectuându-se și controale cu detectoare de metale. Se va întări controlul privind accesul persoanelor străine de instanță în spațiile de birouri ale personalului propriu. Pentru paza pe timpul nopții, se va dezvolta o cooperare cu efectivele poliției comunitare, în vederea unei patrulări regulate în perimetrul clădirii. Din considerente de siguranță se va acționa pentru upgradarea sistemului de supraveghere video în cadrul instanței și configurarea unui sistem integrat de control acces (posibil utilizând amprenta biometrică, exclusiv pentru personalul propriu) în scopul asigurării standardelor de securitate pentru justițiabili,

în acord cu cerințele Uniunii Europene în domeniu. Vor fi organizate periodic întâlniri cu specialiștii din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor în scopul de a verifica dacă sistemul de pază al deținuților necesită îmbunătățiri.

- În legătură cu paza contra incendiilor, prin conformare la dispozițiile Legii nr.307/2006 se vor desfășura activități care să asigure condițiile tehnico - operative de prevenire și reducere a riscului de producere a incendiilor și de intervenție în caz de incendiu. Astfel, se va mări numărul persoanelor ce vor fi trimise să se instruiască în vederea atestării ca și cadre tehnice de specialitate. Permanent se vor face evaluări cu privire la factorii de risc potențial și se vor adapta corespunzător dispozițiile scrise ce stabilesc responsabilitățile personalului încadrat în compartimentul de specialitate..

Președintele Înaltei Curți, prin compartimentul de specialitate, se va preocupa de popularizarea în colectiv a instrucțiunilor de apărare și luptă contra incendiilor și va verifica periodic dacă sunt afișate la loc vizibil planul de evacuare a clădirii în caz de incendiu și existența semnalizării căilor de evacuare.

- *Verificarea modului în care sunt respectate prevederile legale privind protecția muncii*

În cadrul instanței sunt desemnate persoanele responsabile cu protecția muncii, în temeiul dispozițiilor Legii nr.90/1996 republicată și a normelor din Ordinul 508/2002 al Ministrului Muncii și Solidarității Sociale.

Din punctul de vedere care interesează va fi urmărită aplicarea normelor acestui ordin în acord cu cele ale Hotărârii de Guvern 355/2007 privind supravegherea sănătății lucrătorilor și cu cele din Ordinul 1349/2004 al Ministrului Sănătății, urmând să fie supravegheat modul de aplicare a programului anual de securitate și sănătate în muncă.

Prioritare vor fi acțiunile de prevenire a îmbolnăvirilor profesionale și a accidentelor la locul de muncă, iar propunerile venite din partea tuturor categoriilor de personal vor fi analizate și integrate în planul de acțiune adiacent acestui segment de activitate.

Totodată, se va asigura de către medicul specializat în medicina muncii prezent în instanță efectuarea unui control anual al fiecărui salariat și al actualizării datelor medicale. Președintele Înaltei Curți, prin compartimentul de specialitate, se va îngriji de constituirea comitetului de securitate și sănătate în muncă, căruia îi va da sprijinul în exercitarea atribuțiilor specifice.

- *Asigurarea controlului permanent al modului de păstrare a dosarelor, mapelor de hotărâri și a registrelor instanțelor*

Deși această categorie de atribuții revine vicepreședintelui, în temeiul prevederilor art. 8 alin. (3) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele, în calitatea sa de manager al instanței supreme, poate exercita direct oricare dintre atribuțiile care revin vicepreședintelui și președinților de secții.

Având în vedere și calitatea de ordonator principal de credite și răspunderea patrimonială care derivă din această calitate, se impune verificarea și controlul activităților specifice de asigurare a suportului logistic pentru desfășurarea în condiții de securitate a procesului judiciar.

Una dintre problemele curente din activitatea unei instanțe este aceea a păstrării dosarelor, mapelor de hotărâri și a registrelor în condiții optime și de siguranță.

Aceasta presupune ca secțiile să dispună de spații corespunzătoare cu această destinație, atât ca suprafață, cât și ca cerință de securitate a documentelor. Întrucât secțiile Înaltei Curți nu dispun de spații corespunzătoare care să permită arhivarea unui volum de dosare și documente în creștere, de la an la an, activitatea de monitorizare a termenelor de păstrare și intensificarea măsurilor de predare către centrele de distrugere/valorificare a dosarelor și documentelor care nu au termene de păstrare permanente devine deosebit de importantă.

Va fi acordată o atenție sporită activității de protecție contra incendiilor în aceste spații și se va întări colaborarea cu reprezentanții Arhivelor Naționale în activitatea de management a arhivelor. Prin intermediul președinților de secții și a magistraților asistenți-șefi va fi verificată activitatea grefierilor - arhivari pe linia păstrării în bună stare a dosarelor, mapelor și registrelor.

■ *Asigurarea bazei de date informatice privind personalul de la Înalta Curte de Casație și Justiție*

Este necesară o preocupare consistentă pentru asigurarea unei baze de date, completă și actualizată a personalului instanței supreme.

Din acest punct de vedere, se impune verificarea activității personalului de specialitate din cadrul compartimentului personal în legătură cu respectarea obligațiilor profesionale pe această linie și asigurării legăturii, prin sistemul informatizat, cu direcția de specialitate din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

■ **Direcții de acțiune în planul managementului resurselor umane**

Realizarea unei organizări eficiente a activității Înaltei Curți este strâns legată de politica de resurse umane indiferent de ținta de adresabilitate - diferitele categorii de personal (judecători, magistrați asistenți, personal auxiliar, personal încadrat pe funcții publice în cadrul Departamentului economico-financiar și administrativ).

■ Obținerea unor performanțe sporite face ca strategia de resurse umane să vizeze următoarele *planuri operaționale*:

- *stabilirea necesarului de resurse umane și planificarea rațională a acestora;*
- *alcătuirea programelor privind instruirea, dezvoltarea și evaluarea performanțelor resurselor umane;*
- *identificarea unor elemente motivaționale în obținerea performanțelor preconizate.*

Supraaglomerarea continuă a factorului uman și tendința de permanentizare a desfășurării activității cu un număr redus de personal au efect negativ asupra capacității resurselor umane de a răspunde cerințelor îndeplinirii unui act de justiție de calitate.

Asigurarea dimensionării volumului de activitate presupune realizarea de studii pentru dezvoltarea unei politici privind previziunea nevoilor de personal, respectiv crearea unui management strategic al necesarului de resurse umane care să permită dimensionarea schemelor de personal pentru judecători, magistrați asistenți, personal auxiliar de specialitate, funcționari publici și personal contractual.

Evaluarea necesarului de resurse umane implică identificarea deficitului de personal, operațiune ce presupune, la rândul său: stabilirea volumului optim de activitate pe judecători luând în considerare gradul de complexitate al cauzelor dar și nivelul de jurisdicție (fond sau recurs) și întocmirea fișelor de măsurare a timpilor de lucru pe tipuri de cauze; estimarea nevoilor de personal și realizarea de previziuni în legătură cu fluctuația tuturor categoriilor de personal: transferuri, promovări, detașări, pensionări, evoluția legislativă.

Asigurarea necesarului de resurse umane reclamă observarea nivelului sarcinilor și a timpilor de realizare, ceea ce implică estimarea nu numai a activităților jurisdicționale, dar și atribuții exterioare activității de judecată propriu-zise.

▪ **Perspectiva degrevării progresive a judecătorilor de activitățile non-jurisdicționale și preluarea acestora de către magistrații asistenți reclamă nu numai continuarea demersurilor pentru completarea posturilor vacante de judecători, magistrați asistenți și grefieri, dar și alocarea unui număr suplimentar de posturi de personal specializat.**

Din acest punct de vedere *Recomandarea Nr. R (86) 12 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către Statele Membre privind măsurile de prevenire și reducere a volumului excesiv de activitate al instanțelor*, consideră necesar a nu se mai adăuga, ci a reduce gradual atribuțiile non-juridice încredințate judecătorilor prin atribuirea acestor îndatoriri altor persoane sau organe.

Concomitent, *Studiul privind percepția magistraților asupra independenței sistemului judiciar* (2006), elaborat de Transparency International România, indică că magistrații care au analizat rezultatele statistice au arătat că volumul de lucru nu este legat numai de numărul de dosare care trebuie soluționat ci ține și de atribuțiile administrative care trebuie îndeplinite, care pot duce la reducerea timpului de pregătire a unui dosar, de judecare, scăzând astfel calitatea actului de justiție și fiind afectată și evaluarea și promovarea magistratului.

Degrevarea activității judecătorilor este posibilă prin stabilirea unor atribuții suplimentare ale magistraților asistenți, în:

- pregătirea ședinței de judecată (identificarea legislației relevante și a jurisprudenței instanței în raport cu obiectul fiecărei cauze; identificarea cauzelor cu caracter repetitiv și prezentarea soluțiilor pronunțate în asemenea litigii, în vederea evitării pronunțării unor soluții contradictorii);

- activitatea ulterioară de redactare a deciziilor pronunțate (în principal, redactarea cauzelor cu obiect repetitiv care nu ridică probleme în privința considerentelor necesar a fi avute în vedere; subsidiar, pregătirea proiectelor de decizii redactate de judecători prin prezentarea istoricului cauzei).

▪ *Evaluarea performanțelor* diverselor categorii de personal constituie un moment important în cadrul strategiei de dezvoltare a resurselor umane.

Transparența procesului decizional presupune ca în activitatea de evaluare a performanțelor profesionale să fie instituite criterii obiective de evaluare și indicatori de performanță, ceea ce va permite fiecărei categorii de personal (mai puțin judecătorii) să cunoască șansele de evoluție în carieră în funcție de propriile performanțe și rezultate obținute.

Criteriile de evaluare astfel determinate vor permite monitorizarea activității personalului și înregistrarea performanțelor acestora pe întreaga perioadă supusă evaluării și care se vor circumscrie în factori motivaționali pentru obținerea unor performanțe profesionale ridicate.

■ **Direcții de acțiune în planul managementului resurselor materiale**

Creșterea eficienței sistemului judiciar implică îmbunătățirea infrastructurii și logisticii instanței și va fi în mod necesar un obiectiv prioritar în activitatea președintelui Înaltei Curți, având în vedere calitatea de ordonator principal de credite.

Obiectivele stabilite vor urmări alocarea de noi resurse financiare în vederea:

- *întocmirii listelor de dotări independente* privind mijloacele fixe și obiectele de inventar specifice activității;

- *stabilirii unor noi obiective de investiții* (fie un sediu adecvat cerințelor actuale, fie un sediu secundar pentru personalul din departamentul economico-administrativ, în ipoteza transferului bugetului instanțelor de la Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești la Înalta Curte);

- *extinderii bazei de date informatice*.

Continuarea procesului de informatizare trebuie realizată prin achiziționarea de echipamente performante și tehnică de calcul pentru a completa actuala dotare IT a instanței (inclusiv îmbunătățirea sistemului de supraveghere video), precum și prin contribuția proprie la dezvoltarea și securizarea rețelelor de comunicații aferente sistemului judiciar și creșterea lărgimii de bandă de transmise a datelor între Înalta Curte de Casație și Justiție și curțile de apel.

În aceeași calitate de ordonator principal de credite o preocupare esențială în coordonarea departamentului economico-financiar și administrativ va impune monitorizarea atentă a desfășurării următoarelor activități de management al resurselor materiale în conformitate cu legislația specifică:

- întocmirea lucrărilor de planificare financiară, inclusiv a proiectului de buget pentru anul financiar următor în vederea obținerii avizului Ministerului Finanțelor Publice;
- analizarea evoluției situațiilor din contul curent comparativ cu limitele bugetare stabilite;
- asigurarea plății la termen a sumelor care constituie obligații financiare ale instanței față de bugetul de stat, cel de asigurări sociale de stat precum și pentru alte obligații față de terți (furnizori de utilități ori materiale consumabile);
- asigurarea efectuării corecte și la timp a înregistrărilor operațiunilor financiar-contabile privind: fondurile fixe și calculul amortizării acestora, mijloacele circulante, rezultatele financiare;
- asigurarea respectării stricte a prevederilor legale privind integritatea patrimoniului și luarea tuturor măsurilor legale pentru reîntregirea acestuia în cazul în care a fost păgubit;
- organizarea și efectuarea inventarierii periodice a tuturor valorilor patrimoniale și urmărirea valorificării rezultatelor acesteia;
- întocmirea lunară a bilanței de verificare pentru conturile sintetice și cele analitice și urmărirea concordanței dintre acestea;
- întocmirea situațiilor bilanțiere trimestriale și anuale;
- aplicarea măsurilor de raționalizare și simplificare a lucrărilor de evidență contabilă, de automatizare a prelucrării datelor;
- organizarea și exercitarea potrivit legii a activității de control financiar preventiv propriu privind legalitatea, necesitatea, oportunitatea și economicitatea operațiunilor financiare efectuate;
- analizarea rapoartelor compartimentului de audit intern în vederea dispunerii măsurilor legale ce se impun;

■ **Direcții de acțiune în planul imaginii Înaltei Curți de Casație și Justiție și transparența actului de justiție**

Eficiența activității în cadrul instanței implică o politică managerială axată pe crearea și menținerea unui circuit informațional adecvat, bazat pe claritatea comunicării.

Relațiile instituționale ale Înaltei Curți cu Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Uniunea Națională a Barourilor de Avocați trebuie derulate în condiții optime de colaborare, ceea ce implică organizarea periodică de întâlniri de lucru cu reprezentanții instituțiilor angajate în realizarea actului de justiție pentru eliminarea oricăror obstacole în fluxurile de informații care ar putea afecta activitatea administrativ-judiciară.

Imaginea instanței supreme este dependentă de modalitatea în care justițiabilii și publicul, în general, percep activitatea desfășurată.

Este deosebit de important comportamentul manifestat de judecători și magistrații asistenți în timpul ședințelor de judecată sau în raporturile stabilite direct cu justițiabilii de către personalul din cadrul Biroului de informare și

relații publice, precum și în cazul interacțiunilor directe stabilite între justițiabili și personalul din cadrul compartimentelor auxiliare care oferă informații și alte servicii părților ca arhive, registraturi, Biroul de executări penale.

Încrederea este ceea ce ar trebui să fie temelia relației dintre justiție și societate, conștiința că hotărârile pronunțate sunt rezultatul unei analize atente, corecte, fără părtinire. Acceptarea și recunoașterea efectelor unei decizii judiciare presupune existența unui respect al societății pentru instituțiile ce compun sistemul judiciar.

Transparența actului de justiție și informarea corectă a opiniei publice impune ca raporturile instituției cu mass-media să aibă drept coordonate generale disponibilitatea și deschiderea la dialog prin furnizarea de informații de interes general în legătură cu activitatea de judecată a Înaltei Curți, dar și în privința activității administrativ-judiciare în scopul de a realiza o percepție obiectivă a justițiabililor și, în general, a opiniei publice asupra mecanismului judiciar.

Se impune intensificarea activității Biroului de informare și relații publice în identificarea știrilor difuzate de mass-media care au impact negativ asupra activității și imaginii instanței și exprimarea clară, prin purtătorul de cuvânt, a punctului de vedere al instanței.

Pe marginea raporturilor instanțelor cu mass-media este sugestivă concluzia formulată în cadrul celei de a doua Conferințe a Judecătorilor Europeni, cu tema “*Justiția și media*”, desfășurată la Cracovia în anul 2005, în care, între altele, se arată: “*Integrarea justiției în societate obligă sistemul judiciar să se deschidă și să învețe să se facă el însuși cunoscut. Ideea nu este de a introduce instanțele într-un spectacol media ci de a contribui la transparența procesului judiciar*”.

► CONSIDERAȚII CU PRIVIRE LA PRINCIPALELE CATEGORII DE ATRIBUȚII CE INTRĂ ÎN SFERA DE COMPETENȚĂ A FUNCȚIEI

Sediul materiei pentru reglementarea atribuțiilor președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție îl constituie trei categorii de acte normative - Constituția României; Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, cu modificările și completările ulterioare; Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție din anul 2004, cu modificările și completările ulterioare – al căror conținut relevant *este prezentat în Anexa nr. 4.*

În continuare voi face câteva considerații cu privire la principalele categorii de atribuții ce intră în sfera de competență a funcției:

1. Atribuții propriu-zise de conducere, implicând decizii de personal și de resurse materiale

Instanța poate fi privită ca un sistem care distinge între *input*, *throughput* și *output*, unde partea de *input* este alcătuită din resurse și cazuri; resursele sunt resurse umane (judecători, magistrați asistenți și personal auxiliar), resurse materiale (clădirea instanței, echipamentul de birou etc.) și financiare (bugetul instanței), iar modificările de nivel ale acestor resurse alocate condiționează numărul de cauze soluționate operativ.

O fluctuație mare de personal și un flux mare de noi cazuri înregistrate pot duce la creșterea duratei proceselor, prin acordarea de termene mai lungi.

Partea de *throughput* constă în procesul prin care cazurile nou intrate sau cele aflate pe rol sunt gestionate de către judecători, magistrați asistenți și personalul auxiliar al instanței, rezultatul fiind o hotărâre judecătorească (*output*-ul). Unul dintre indicatorii traiectului litigiilor supuse judecării este bineînțeles, durata procedurilor judiciare utilizate.

Managementul fluxului de dosare cuprinde întregul set de măsuri pe care instanța le adoptă pentru a monitoriza și controla progresul cauzelor, de la înregistrare până la finalizare, pentru asigurarea promptitudinii actului de justiție.

a) Cu referire la resursele de personal, managementul situațional este un concept ce funcționează în cazul administrării instanțelor, pe probleme de personal, pentru că atribuțiile sunt relativ limitate și în mare parte predefinite și pentru că persoanele din diverse categorii au capacități diferite și, din acest punct de vedere, arta conducerii situaționale reprezintă procesul decizional efectuat cu participarea personalului, menit să contribuie în egală măsură la dezvoltarea profesională a acestora, precum și la eficientizarea activității și sporirea tuturor parametrilor de cuantificare a acesteia.

Activitatea preventivă în politica de resurse umane, este relevantă prin calitatea de membru CSM a președintelui Înaltei Curți, care trebuie să supună atenției Consiliului necesitatea asigurării unui real schimb de generații la nivelul judecătorilor de la Înalta Curte, pentru a elimina posibilitatea accesului la instanța supremă în baza unor standarde inferioare determinate de presiunea timpului redus sau a unor elemente conjuncturale de influențare.

b) Cu privire la resursele materiale ale instanței, trebuie observat că Principiul III din ***Recomandarea Nr. R 94(12) a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către Statele Membre privind independența, eficiența și rolul judecătorilor*** impune condiții de muncă adecvate, în așa fel încât judecătorii să-și poată îndeplini în mod eficient atribuțiile, iar acest aspect implică o alocare optimă a resurselor existente și încercarea de atragere de resurse suplimentare.

Una dintre componentele utilizării eficiente a timpului în justiție este soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil.

Fără îndoială, principiul termenului rezonabil este o componentă esențială a dreptului la un proces echitabil, consacrat de art. 6 alin. 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, însă limita puterilor administrative ale președintelui în această direcție nu este expres circumscrisă de lege.

În tăcerea legii, trebuie aplicat principiul independenței judecătorilor, care, pe de o parte, interzice orice imixtiune administrativă în activitatea de judecată, iar, pe de altă parte, impune ca numai în exercitarea controlului *judiciar* să poată fi puse în discuție aspecte legate de judecată.

Prin urmare, sunt de părere că prin luarea de măsuri pentru respectarea programului de activitate și folosirea eficientă a timpului afectat acestuia de către întreg personalul Înaltei Curți pentru îndeplinirea la timp și în condiții de calitate a lucrărilor, nu se poate înțelege altceva, în privința activității specifice a judecătorilor, decât asigurarea tuturor condițiilor *administrative* pentru împiedicarea eventualei întârzieri în soluționarea cauzelor sau efectuarea celorlalte lucrări.

Din momentul în care toate condițiile materiale și de personal necesare activității de judecată sunt asigurate, răspunderea pentru desfășurarea procesului revine judecătorului, care va decide la adăpost de imixtiuni administrative în activitatea sa.

Practic, această atribuție, obligă președintele să efectueze o alocare optimă a resurselor în scopul asigurării desfășurării corespunzătoare a activității judecătorilor și să semnaleze întârzierile în efectuarea lucrărilor care nu țin de activitatea propriu-zisă de judecată, cum sunt cele de motivare a hotărârilor pronunțate în termen ori de înaintare administrativă promptă a dosarelor ce au fost cerute de instanțele inferioare ca grad de jurisdicție.

Identificarea cauzelor mai vechi de un an și respectiv mai vechi de 6 luni și a motivelor de tergiversare a acestora, individualizate la nivelul fiecărei secții reprezintă una dintre provocările majore, iar elementele analizei au fost prezentate în prezentul proiect în raport de specificul activității fiecărei secții.

Sub alt aspect, în legătură cu numirea și cu alte chestiuni privind raporturile de serviciu ale magistraților asistenți și personalului auxiliar de specialitate, apreciez că acestea sunt foarte bine reglementate prin standardele naționale în domeniu.

Una dintre cele mai importante provocări ale activităților de coordonare ale președintelui Înaltei Curți este reprezentată de posibilitatea de a exercita direct oricare dintre atribuțiile ce revin vicepreședintelui și președinților de secții, prerogativă care trebuie gestionată cu maximă diplomatie, pentru a nu afecta spiritul de echipă (componenta activă a unui sistem managerial eficient).

2. Atribuții în legătură cu desemnarea judecătorilor

Caracteristica definitorie a acestei grupe de atribuții este că prin ele se repartizează un "beneficiu", se acordă ceva ce poate fi considerat un element pozitiv în dosarul profesional personal al judecătorului lăsat la latitudinea președintelui. Fiind un beneficiu, problema esențială care se pune este aceea a acordării sale în condiții de deplină obiectivitate și transparență.

Astfel, atribuția președintelui instanței de a propune Consiliului Superior al Magistraturii (CSM) numirea președinților de secții a fost considerată de către Transparency International România ca având drept consecință directă faptul că aceștia nu sunt suficient de independenți în raport cu președintele instanței, fiind numiți la propunerea acestuia și nu potrivit unor criterii de competitivitate și transparență, susținându-se și faptul că legea nu prevede criterii obiective pentru evaluarea candidaților la funcția de conducere a secțiilor.

Prin urmare, procedura trebuie utilizată într-o manieră obiectivă și transparentă, în spiritul *Recomandării Consiliului Europei nr. R(80)2 cu privire la exercitarea puterilor discreționare de către autoritățile administrative*. Totodată, potrivit art. 2 lit. c) al *Recomandării Nr. R 94(12) a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către Statele Membre privind independența, eficiența și rolul judecătorilor*, toate deciziile care privesc cariera profesională a judecătorilor trebuie bazate pe criterii obiective.

Trebuie evitate situațiile în care o singură persoană primește mai multe atribuții, pe de o parte, pentru a nu-i încălca excesiv bugetul individual de timp, iar pe de altă parte, pentru că ideea de cumul sugerează o discriminare, o înlăturare abuzivă a celorlalți judecători de la participarea la activitatea instanței.

3. Atribuții de verificare și control

Această grupă de atribuții are ca trăsătură definitorie împrejurarea că presupune efectuarea unor operațiuni de control, care vizează magistrații asistenți și personalul auxiliar de specialitate și cel cu funcție publică în cadrul departamentului economico-financiar și administrativ.

Dacă în ceea ce privește magistrații asistenți și personalul auxiliar, atribuția nu comportă discuții, dreptul de control al președintelui fiind un corolar firesc al prerogativelor sale de numire în funcție, evaluare și sancționare disciplinară, în cazul judecătorilor se ridică problema modului de control și limitelor acestuia.

Nu există un text de lege care să permită, de principiu, imixțiuni ale președintelui în activitățile specifice muncii de judecător, iar din enunțarea unei atribuții generale nu se poate trage concluzia existenței unui drept de control cu referire la chestiuni ce se subsumează activității de judecată.

Prin urmare, atribuția de control în legătură cu activitatea profesională a judecătorilor trebuie privită în mod restrictiv și cu respectarea strictă a principiilor independenței acestora.

În cazul oricăror altor categorii de personal, însă, controlul și verificarea sunt esențial indispensabile pentru a imprima o activitate eficientă și corectă în relațiile instanței cu justițiabilii, precum și în interiorul Înaltei Curți.

4. Atribuții referitoare la managementul resurselor

Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție are calitatea de ordonator principal de credite, și răspunde nemijlocit de execuția bugetară a instanței, de ținerea la zi a contabilității și de prezentarea dărilor de seamă contabile asupra execuției bugetare. Atribuțiile specifice de ordonator principal de credite pot fi delegate vicepreședintelui sau managerului economic.

Cunoștințele teoretice aprofundate acumulate, specifice activităților bugetare, financiar-contabile, de resurse umane și de achiziții publice, sunt de natură să cauzioneze îndeplinirea competență a acestor atribuții.

În același sens, voi utiliza experiența și deprinderile practice, dobândite în perioada în care am condus o agenție guvernamentală, având calitatea de ordonator principal de credite.

Una dintre provocările majore în activitatea viitoare a instanței supreme o constituie transferul, începând cu data de 1 ianuarie 2008 (în conformitate cu prevederile art. 136 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară), a atribuțiilor Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești, referitoare la gestionarea bugetului curților de apel, al tribunalelor, al tribunalelor specializate și al judecătoriilor, la Înalta Curte de Casație și Justiție.

Îndeplinirea acestei cerințe implica modificări majore atât în structura bugetului Înaltei Curți, cât și adaptarea organigramei și a statului de funcții al instanței supreme, pentru a putea îndeplini în condiții de eficiență această nouă provocare, un rol fundamental având componenta de investiții.

Având în vedere dispoziția legală menționată, pentru cheltuielile de personal, materiale și de capital necesare s-a cerut majorarea, prin proiectul de buget pe anul 2010, luându-se în considerare și preluarea personalului necesar pentru exercitarea noilor atribuții ale instanței supreme, astfel:

- La titlul Cheltuieli de personal se impune a fi alocată în bugetul Înaltei Curți de Casație și Justiție, suma de 137.146 mii lei RON.

Defalcăt:

- 106.604 mii lei RON – cheltuieli cu salariile pentru un număr de 552 de posturi, care includ cele 70 de posturi suplimentare necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, referitoare la gestionarea bugetelor instanțelor judecătorești;

- punerea integral în executare a hotărârilor judecătorești definitive și executorii de drept, privind plata sporului pentru risc și suprasolicitare neuropsihică (50%) și a sporului de confidențialitate (15%) pentru perioada septembrie 2004 – aprilie 2008.

Plata sumelor aferente fiecărui titlu executoriu se va realiza în anul 2010, având în vedere avizul negativ al Comisiei Juridice a Senatului referitor la Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 71/2009 privind plata unor sume prevăzute în titluri executorii, având ca obiect acordarea de drepturi salariale personalului din sectorul bugetar și Deciziei nr. 78/2009 a Curții Constituționale referitoare la excepția de neconstituționalitate a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 75/2008 privind stabilirea de măsuri pentru soluționarea unor aspecte financiare în sistemul justiției.

– 100 mii lei RON – diurna necesară pentru acțiunile de pregătire profesională continuă a judecătorilor și magistraților asistenți, având în vedere faptul ca aceștia au obligația legală, prevăzută în art. 37 din Legea nr. 303/2004, de a participa cel puțin o dată la 3 ani, la programe de formare profesională continuă, precum și a celorlalte categorii de personal (grefieri, informaticieni, funcționari publici), în realizarea obiectivului privind îmbunătățirea calității actului de justiție prin:

a) participarea judecătorilor și magistraților asistenți la stagii de pregătire în diferite domenii ale dreptului, inclusiv în domeniul dreptului comunitar, în țară și în străinătate;

b) pregătirea personalului Biroului de informații și relații publice;

c) participarea grefierilor la sesiuni de pregătire continuă;

d) pregătirea continuă a informaticienilor, funcționarilor publici și personalului contractual, inclusiv a personalului ce urmează a fi preluat de către Înalta Curte de Casație și Justiție, din cadrul Direcției generale economice a Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești;

e) plata tichetelor de masă pentru anul 2010, conform Legii nr. 142/1998 privind acordarea tichetelor de masă, cu modificările și completările ulterioare.

- La titlul Bunuri și servicii se impune a fi alocată în bugetul Înaltei Curți de Casație și Justiție suma de 6.305 mii lei RON.

Defalcăt:

– 100 mii lei RON – cazare și transport pentru acțiunile de pregătire profesională continuă a judecătorilor și magistraților asistenți, în scopul respectării obligației legale de a participa la programe de formare profesională prevăzută în art. 37 din Legea nr. 303/2004, precum și a celorlalte categorii de personal (grefieri, informaticieni, funcționari publici), în realizarea măsurilor obiectivului privind îmbunătățirea calității actului de justiție;

- 1.800 mii lei RON – contravaloare expediere citații și TP-uri; continuarea procesului de informatizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție și extinderea accesului judecătorilor, magistraților asistenți și a celorlalte categorii de personal la forma electronică a Monitorului Oficial, Partea I;
- 600 mii lei RON – încălzit și iluminat;
- 80 mii lei RON – apa, canal și salubritate;
- 450 mii lei RON – carburanți, având în vedere faptul ca în cursul anului 2009 suma alocată cu această destinație a fost insuficientă, judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție fiind nevoiți să achite contravaloarea carburanților din veniturile proprii;
- 500 mii lei RON – medicamente pentru judecători și magistrați asistenți, conform art. 25 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 27/2006, precum și pentru personalul auxiliar de specialitate, potrivit art. 67 din Legea nr. 567/2004, inclusiv medicamentele necesare pentru funcționarea cabinetului medical din cadrul instanței supreme;
- 900 mii lei RON – chirii pentru judecători și magistrate asistenți, conform art. 23 din Ordonanța de Urgență Guvernului nr. 27/2006, precum și pentru personalul auxiliar de specialitate, potrivit art. 67¹ din Legea nr. 567/2004; transport, obiecte de inventar;
- 20 mii lei RON – cursuri de informatică și limbi străine pentru judecători și magistrate asistenți (pregătire profesională);
- 40 mii lei RON – realizarea unificării practicii judiciare prin deplasări în teritoriu ale judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- 1.815 mii lei RON furnituri de birou, materiale de curățenie, piese de schimb, materiale și prestări servicii cu caracter funcțional (hârtie Xerox, toner, etc), transport, obiecte de inventar, cărți și publicații, fondul Președintelui și service-uri.

Majorarea sumelor prevăzute la Titlul Bunuri și servicii este justificată, în principal, de creșterea volumului de activitate al Înaltei Curți de Casație și Justiție și a creșterii prețurilor aferente serviciilor poștale.

- La Titlul Cheltuieli de capital se impune a fi alocată în bugetul Înaltei Curți de Casație și Justiție suma de 3.020 mii lei RON.

Necesități:

- 4 sisteme de înregistrare și redare pentru sălile de ședință;
- 2 aparate climatizare;
- 10 fax-uri;
- echipament IT (calculatoare și imprimante);
- 6 xerox-uri;
- studii de fezabilitate pentru un nou sediu al Înaltei Curți de Casație și Justiție, ținând seama de faptul ca spațiul de care dispune, în prezent Înalta Curte în sediul din str. Batiștei nr. 25, este total insuficient pentru desfășurarea în bune condiții a activității instanței supreme, fiind afectată, în primul rând, activitatea de judecată, având în vedere numărul insuficient de săli de judecată;

- înlocuirea echipamentelor informatice, în conformitate cu recomandările Serviciului de Telecomunicații Speciale, întrucât vechile dotări ale Serviciului de informatică juridică nu mai asigură funcționarea sistemului informatic al instanței supreme: upgrade Norton Antivirus; sistem climatizare; adaptor USB (conector pentru server); 1 grup electrogen; switch cu management (asigură comunicarea între servere și calculatoarele din rețea); firewall (echipament de securitate fizică a rețelei, cu rol de protejare împotriva atacurilor externe); upgrade hardware și software a serverului de decizii publicate pe site-ul Înaltei Curți de Casație și Justiție; server servicii de proxy (pentru gestionarea securității în rețea și trafic securizat pe internet); server fișiere; sistem de management a documentelor (asigură accesul anumitor persoane la anumite documente, pe niveluri de competență); server de Active Directory (server “cheie”); server pentru web site; soluție software de backup centralizat - asigură copierea automată a informațiilor critice: înregistrări de ședință, decizii, etc. pentru a fi păstrate și restaurate).

- La Titlul Transferuri se impune a fi alocata în bugetul Înaltei Curți suma de 25 mii lei RON, constând în cotizații la organisme internaționale (Asociația Întelnelor Jurisdicții de Casație a țărilor care utilizează parțial limba franceză, Asociația “Rețeaua Președinților Curților Supreme de Justiție ale Uniunii Europene”, Asociația Consiliilor de Stat și a Jurisdicțiilor Administrative Supreme din Uniunea Europeană)

TOTAL CAPITOL – 146.496 MII LEI RON

B. La capitolul 68.01

- La titlul Asistența socială se impune a fi alocată în bugetul Înaltei Curți suma de 2962 mii lei RON – indemnizații de încadrare brute lunare acordate o singură dată judecătorilor, magistraților asistenți și personalului auxiliar de specialitate, la pensionare sau eliberarea din funcție pentru motive neimputabile, conform art. 81 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată și art. 69 din Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea, cu modificările și completările ulterioare;

TOTAL CAPITOL – 2.962 MII LEI RON

TOTAL BUGET 2010 – 148.458 MII LEI RON

5. Atribuții de comunicare și relaționare a Înaltei Curți de Casație și Justiție

La nivelul instanței supreme funcționează un birou de informare și relații publice, organizat potrivit dispozițiilor Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public și ale Ordonanței Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor.

Biroul de informare și relații publice asigură legăturile instanței cu publicul și cu mijloacele de comunicare în masă, în vederea garantării transparenței activității judiciare, în condițiile legii și respectiv asigură activitatea de soluționare în termen a petițiilor, în condițiile legii.

Președintele exercită coordonarea și controlul și asupra acestei interfețe între instanță și public.

Climatul din sistemul judiciar în ceea ce privește respectarea principiului transparenței activității judiciare nu este unul foarte favorabil, reticențe de diverse forme existând în continuare.

Justiția nu a rămas nici ea în afara preocupărilor mass media, ba chiar dimpotrivă, deține un rol de prim plan în toate mijloacele de comunicare în masă, ceea ce impune [elaborarea la nivelul Înaltei Curți a unei strategii de comunicare, cu două componente fundamentale: relația cu presa \(în accepțiunea generică a termenului\) și cea cu publicul sau, într-o terminologie deja încetățenită, cu justițiabilii.](#)

Din punct de vedere funcțional, activitățile nu sunt separate, ci cunosc un mecanism unic de gestionare – Biroul de informare și relații publice.

Imaginea justiției este generată, așadar, în mod nemijlocit de actul de justiție și de modul în care acesta se prezintă în mod real. Prin urmare, calitatea acestuia trebuie îmbunătățită pentru a se obține o justiție socialmente utilă.

Rezultă în consecință că impactul formelor exterioare asupra imaginii nu poate fi decât unul restrâns și marginal, iar reminiscențe ale acestui mod eronat de gândire încă se regăsesc în activitățile legate de cuantificarea și aprecierea justiției.

Prin urmare, consider că o atitudine deschisă și corectă este calea cea mai bună pentru o comunicare reușită cu mass media.

În privința relației cu publicul, aceeași atitudine deschisă și corectă din punct de vedere legal este garanția viabilizării imaginii instanței, sens în care se vor avea în vedere măsurile pentru îmbunătățirea comunicării recomandate de către Transparency International România respectiv:

- creșterea capacității de reacție rapidă a persoanei desemnate să îndeplinească atribuția de purtător de cuvânt prin reducerea la minimum a celorlalte atribuții;
- îmbunătățirea deprinderilor magistraților în domeniul comunicării publice, pentru a se elimina barierele de comunicare între justiție, mass-media și opinia publică;
- creșterea eficacității Biroului de Informare și Relații cu Publicul pentru amplificarea nivelului de educație juridică în rândul populației.

6. Alte atribuții din sfera de competență a funcției

Sub această denumire generică în fapt sunt înglobate majoritatea atribuțiilor din zona de gestiune a resurselor materiale cu incidență pe componenta de cooperare și colaborare interinstituțională, pe de o parte, și de asigurare a

suportului logistic necesar desfășurării actului de justiție în condiții de normalitate și securitate, pe de altă parte.

Atribuțiile prezentate la acest punct sunt de o importanță secundară și nu necesită, pentru îndeplinire, nici o calificare sau aptitudine specială și consider că voi asigura exercitarea lor, prin echilibru și abilități de comunicare.

► SINTEZA OBIECTIVELOR PRIORITARE

Având în vedere considerentele prezentate, consider că se impune cu necesitate stabilirea unor elemente minimale de mandat în cadrul activității de președinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție, de natură să conducă la dezvoltarea unei percepții pozitive asupra activității instanței supreme în rândul justițiabililor și, în egală măsură, să asigure întărirea rolului Înaltei Curți de componentă fundamentală în cadrul puterii judecătorești.

A. Garantarea independenței efective a instanței supreme

Acest obiectiv are ca finalitate asigurarea independenței și funcționalității instanței supreme, prin completarea cadrului legislativ privind reforma justiției.

Voi avea în vedere perfecționarea mecanismului de distribuire aleatorie a cauzelor, pentru garantarea imparțialității actului de justiție, precum și atragerea resurselor financiare necesare îndeplinirii procedurilor judiciare specifice.

▪ *Îmbunătățirea distribuirii aleatorii a cauzelor*

Prin distribuirea aleatorie a dosarelor în sistem informatizat se previne posibilitatea repartizării dirijate a cauzelor și se asigură aplicarea efectivă a principiului continuității completului de judecată/judecătorului în soluționarea acestora, inclusiv în situațiile de incidente procedurale, constituind, în același timp, un factor de prevenire a corupției în sistemul instanțelor judecătorești. Fiind strâns legată de asigurarea independenței interne și de eliminarea unui potențial instrument de ingerință în actul de justiție, îmbunătățirea distribuirii aleatorii a cauzelor va constitui în mod necesar o prioritate a mandatului.

Voi avea în vedere măsuri pentru asigurarea imparțialității și transparenței în realizarea actului de justiție prin actualizarea criteriilor obiective și a algoritmilor de distribuire a dosarelor spre soluționare, precum și publicarea în totalitate a acestora pe site-ul instituției.

▪ *Atragerea resurselor financiare necesare îndeplinirii procedurilor judiciare specifice*

Ca urmare a subfinanțării sistemului instanțelor judecătorești ce a determinat protestul magistraților de la toate nivelurile de jurisdicție, îmi propun să acționez, împreună cu ceilalți membrii ai CSM și în parteneriat cu Ministerul

Justiției și Libertăților Cetățenești, pentru asigurarea cadrului legislativ necesar transferării fondurilor bănești provenite din taxele de timbru și timbru judiciar de la comunitățile locale la bugetul instanței supreme, coroborat și cu prevederile art.136 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, care statuează transferul bugetului tuturor instanțelor judecătorești de la minister la Înalta Curte cu începere din luna ianuarie 2010.

Un alt pilon de activitate în acest plan îl va constitui identificarea de noi oportunități pentru atragerea de fonduri europene prin inițierea unor programe (granturi) specifice domeniului justiției.

B. Asigurarea transparenței actului de justiție

Una din principalele preocupări va fi stabilirea unui nou tip de relație între instanță și justițiabil. În acest sens, pe lângă dispunerea totalității informațiilor de interes public pe paginile de Internet ale instituției, se vor realiza ghiduri de orientare pentru facilitarea accesului cetățenilor în fiecare din secțiile Înaltei Curți.

De asemenea, voi identifica și dezvolta noi instrumente care vor asigura accesul operativ al mass-media în scopul informării obiective și complete asupra actului de justiție, cu respectarea riguroasă a normelor privind protecția datelor personale și a informațiilor clasificate. În acest context, voi dezvolta o strategie de comunicare care să asigure îmbunătățirea imaginii instanței supreme, inclusiv prin organizarea unor conferințe de presă cu deschidere onestă și nediferențiată față de mass-media.

C. Îmbunătățirea calității actului de justiție

▪ Unificarea practicii judiciare

Una dintre principalele deficiențe cu care se confruntă sistemul instanțelor judecătorești, cu incidență asupra credibilității sale și a calității actului de justiție, este aplicarea neunitară a legislației în vigoare. Pentru remedierea acestei situații și pentru asigurarea securității raporturilor juridice, în conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, am în vedere următoarele măsuri: perfecționarea mecanismelor procedurale existente, upgradarea accesului judecătorilor la bazele de date specifice, inclusiv conectarea la baze de date relevante ale altor autorități și instituții publice naționale în consecința încheierii unor protocoale de colaborare cu acestea.

▪ Perfecționarea formării continue a judecătorilor și a pregătirii profesionale a magistraților asistenți și personalului auxiliar

Pregătirea profesională a judecătorilor, precum și a celorlalte categorii de personal din cadrul sistemului instanțelor judecătorești constituie o condiție necesară pentru realizarea procesului de reformă în justiție.

Formarea continuă specializată a judecătorilor are incidență directă asupra calității actului de justiție, în raport de diversificarea domeniilor dreptului și necesitatea unei bune cunoașteri a acestora. Din acest punct de vedere apreciez ca utilă intensificarea ei în cadrul programelor organizate de către INM pentru atingerea unor standarde ridicate de profesionalism, în scopul aplicării eficiente și uniforme a legislației naționale și comunitare.

O atenție similară va fi acordată și pregătirii personalului auxiliar, în vederea îmbunătățirii calității activității prestate de acesta. În acest sens voi propune CSM ca programa de studiu a Școlii Naționale de Grefieri să includă module specializate în raport de competențele celor patru secții ale instanței supreme.

D. Sporirea eficienței și responsabilizării instanței

Supraîncărcarea instanțelor de judecată și durata mare a procedurilor judiciare reprezintă deficiențe constatate ale sistemului instanțelor judecătorești, iar reducerea numărului de dosare aflate pe rol este de o însemnătate decisivă.

În acest context, cauzele care conduc la un număr mare de dosare pe rolul instanței supreme și la depășirea duratei rezonabile de soluționare vor fi remediate prin dezvoltarea unei politici adecvate de alocare a resurselor umane și materiale.

▪ Reducerea duratei procedurilor judiciare

Reducerea duratei procedurilor judiciare constituie o sarcină complexă care implică, deopotrivă, măsuri legislative și administrative. Astfel, voi acționa pentru asigurarea controlului deplin al judecătorului asupra propriului volum de dosare, luând măsuri de organizare internă pe echipe, prin alocarea pentru fiecare judecător a unui magistrat asistent și a unui grefier.

Pe de altă parte voi susține, cu avizul CSM, propuneri legislative privind stabilirea unor condiții mai restrictive pentru solicitarea strămutării și recuzării.

▪ Reducerea numărului de dosare/judecător la nivelul prevăzut de standardele europene în materie

Reducerea numărului de dosare / judecător se va realiza, în principal, prin punerea în aplicare a unor măsuri administrative vizând ocuparea progresivă a posturilor vacante de judecători, magistrați asistenți și personal auxiliar, precum și suplimentarea numărului de posturi pentru personalul auxiliar.

▪ Optimizarea politicii de resurse umane

Funcționarea eficientă a instanței impune reevaluarea strategiei în domeniul resurselor umane pe termen mediu și lung, în funcție de volumul de activitate al

fiecărei secții, de impactul viitoarelor coduri de procedură în materie civilă și penală relativ la schemele de personal ce sunt subdimensionate pentru judecători, magistrați asistenți și personal auxiliar de specialitate, ori relativ la schemele de personal insuficiente la nivelul departamentului economico-financiar și administrativ, în ipoteza preluării atribuțiilor de gestionare a bugetului celorlalte instanțe de la Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești.

▪ *Consolidarea capacității administrative a instanței*

Funcționarea instanței depinde de existența unei infrastructuri adecvate.

Voi analiza și acționa pentru asigurarea conformității dotărilor instanței prin raportare la standardele europene, urmând ca fondurile alocate să fie direcționate corespunzător la secții și compartimente pentru consolidarea infrastructurii și logisticii acestora.

În vederea edificării noului sediu al instituției pe suprafața de teren pentru care s-a emis Hotărârea Consiliului General al Municipiului București voi propune dezvoltarea unui program de investiții cu componentă multianuală și atragerea de fonduri europene pentru dotarea corespunzătoare a acestuia.

▪ *Continuarea procesului de informatizare a instanței*

Obiectivul personal îl va constitui dotarea instanței cu echipament tehnic și aplicații software pentru realizarea unui sistem informatic integrat, inclusiv în scopul configurării unei rețele tip Intranet și arhivării electronice a tuturor dosarelor. Măsurile menționate vor fi susținute gradual atât prin resurse financiare bugetare, cât și prin atragerea de fonduri externe. Realizarea acestui obiectiv va determina îmbunătățirea condițiilor de lucru pentru toate categoriile de personal, precum și a comunicării cu justițiabilii.

▪ *Eficientizarea administrării economico-financiare a instanței*

Pentru funcționarea eficientă a gestiunii economico-financiare voi susține adoptarea unor acte normative prin care să fie dimensionată corespunzător structura care răspunde de domeniul vizat.

Voi acționa pentru plata integrală a drepturilor salariale ale judecătorilor, magistraților asistenți și ale personalului auxiliar, inclusiv a celor derivate din hotărâri judecătorești, și aplicarea prevederilor legale în materie în mod nediscriminatoriu.

▪ *Aplicarea consecventă a principiului responsabilității judecătorilor și a magistraților asistenți*

Garantarea independenței justiției nu depinde numai de asigurarea unui cadru legislativ coerent și de furnizarea resurselor necesare, ci și de responsabilizarea judecătorilor și a magistraților asistenți prin dezvoltarea unei conduite a acestora care să garanteze aplicarea legii în conformitate cu cele mai înalte standarde profesionale.

Apreciez că trebuie identificate elementele de circumstanțiere pentru definirea situațiilor de excepție care ar putea atrage răspunderea judecătorilor în exercitarea funcției cu rea-credință sau gravă neglijență, stabilindu-se însă garanții procedurale bine determinate, subsumate scopului de a nu se aduce atingere independenței actului de justiție.

E. Îmbunătățirea infrastructurii instanței pentru funcționarea optimă a justiției pentru minori

Ca obiective asumate pentru consolidarea justiției pentru minori voi avea în vedere:

- determinarea și alocarea necesarului de personal specializat și de spații adecvate pentru judecarea cauzelor în care sunt implicați minori (victime sau infractori);
- asigurarea participării judecătorilor și a magistraților asistenți în cadrul cursurilor de formare continuă și, respectiv, de perfecționare profesională ce sunt organizate de către INM în această materie.

*

* *

Obiectivele prioritare prezentate au avut în vedere locul și rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție ca instanță de vârf în sistemul instanțelor judecătorești.

Cu titlu separat, voi evidenția în continuare un alt set de obiective, de asemenea prioritare, ce au ca referențial relaționarea Înaltei Curți cu celelalte puteri ale statului, cu celelalte componente ale Autorității Judecătorești, cu alte autorități publice, instituții naționale și/sau internaționale, precum și cu organizații ale societății civile.

Aceste obiective vizează următoarele:

- structurarea unei relații cu celelalte puteri ale statului, Parlamentul și Guvernul, exclusiv în baza prevederilor Constituției și ale Legii de organizare judiciară și în condițiile expres statuate ale asigurării independenței actului de justiție și de neimplicare politică a magistraților instanței supreme;
- intensificarea cooperării cu Consiliul Superior al Magistraturii în calitatea acestuia de organism de autoreglementare al puterii judecătorești și de garant al independenței justiției, ca unic for de dezbatere a direcțiilor de acțiune pentru reformarea întregului sistem judiciar;
- organizarea unor consultări și întâlniri de lucru cu Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și cu Președintele Uniunii Naționale a Barourilor din România având drept teme de interes

soluționarea unor probleme exclusiv de natură administrativă și în scopul asigurării unor condiții egale pentru procurori și apărătorii justițiabililor în realizarea actului de justiție, în consens cu normele de drept național și european („principiul egalității armelor în procesul penal”);

- promovarea unui climat de respect reciproc între Înalta Curte de Casație și Justiție și Curtea Constituțională care să permită evaluarea obiectivă cu privire la locul și rolul fiecăreia în peisajul instituțional și funcțional definit de legea fundamentală și pronunțarea în consecință a unor decizii;

- asigurarea unei relații funcționale cu Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești în planul susținerii de către acesta a acelor inițiative legislative menite să determine eficientizarea activităților specifice Înaltei Curți și reformarea viabilă a sistemului judiciar;

- asigurarea unei percepții corecte a activității Înaltei Curți în mediile și organizațiile societății civile;

- amplificarea relațiilor de cooperare între Înalta Curte și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Curtea de Justiție a Comunităților Europene de la Luxembourg, Curțile Supreme de Justiție ale altor state, în principal cele din statele membre ale Uniunii Europene, atât în cadru multilateral, cât și bilateral.

*

* *

Nu în ultimul rând, doresc să aduc un omagiu înaintașilor care au contribuit la realizările înregistrate de această prestigioasă instituție fundamentală a statului român și îmi exprim gratitudinea pentru sprijinul acordat de domnul profesor universitar dr. Nicolae Popa, în mandatul său de președinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție.